

Ο ΓΑΜΟΣ ΤΟΥ ΜΠΑΡΤΟΛ

Η στιγμή δὲν ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποῖαν ὁ Πέτρος Μπαρτόλ δημοσίωσεν διευθυντὴς τοῦ μεγάλου μηχανουργείου τοῦ Σαιν-Περμό, καὶ ὅλοι, συγγενεῖς καὶ φίλοι ἔβαλαν εἰς τὸν νοῦν τῶν νὰ τὸν ἀποκαταστήσουν.

— Εἶναι καιρὸς πλέον, Πέτρο μου, νὰ κἀμῃς καὶ σὺ εἰκογένησαι εἰς δογματικῶς ὁ θεὸς Ἰσιδωρος.

— Βεβαίως δὲν πρέπει ν' ἀφήτῃς νὰ παρέργεται καιρὸς πολύτιμος, προσέθηκεν ἡ θεὰ Ἰσθέρ.

— Ἄν ἤμην εἰς τὴν θέσιν σου, εἶπεν αἰδημόνως ἡ ἐξαδέλφη Λούρα, θὰ εἶχα ἤδη καμωμένο καὶ τὸ σπῆτι μου.

— Ἐγὼ θὰ εἶχα καὶ παιδιὰ εἶπεν ὑπερθεματίζων ὁ ἐξάδελφος Ἰωσήφ.

— Ἐπειτα τί ὀργή!... Ἰβπε δευτερολογίῳ ὁ θεὸς Ἰσιδωρος, τόσα κορίτσια ἔχομε ἐδῶ καὶ κανένα δὲν σοῦ ἄρξαι. Νὰ ἔξαρνα ἡ κόρη τοῦ Νερβάλ εἶναι χαριτωμένο κορίτσι!... Ἡ ἄλλη τοῦ δ' Ἐρβίλ εἶναι ἕνα μονδικὸ κομματάκι!... Ἄν πῆς γιὰ τὴν Δουρναῖς ἐκεῖνη εἶναι θαῦμα!... Διάλεξε λοιπὸν καὶ πάρε!

— Δὲν λέγω τὸ ἐναντίον, θεῖς μου εἶπεν ὁ νέος, καὶ δὲν ἔχω ἀμφιβολίαν ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ κορίτσια εἶναι καλὰ καὶ ἅγια. Ἄλλ' ἐγὼ τὴν γυναῖκά μου θέλω νὰ τὴν ἀγαπῶ ὀλίγον πρὶν καὶ δὲν ἐννοῶ νὰ πάρω μίαν γυναῖκα ἡ ὅποια μοῦ εἶναι ἀδιάφορος.

— Μὰ, κουτέντιε, εἶπε δικαιόπτουσα ἡ ἀγνακτῆσαι ἡ θεὰ Ἰσθέρ, ὁ ἔρωθς θὰ ἔλθῃ ἔπειτα. Ἐὸ καλὸ ποῦ σοῦ θέλω, πάρε τὴν κόρην τοῦ δ' Ἐρβίλ...

— Καὶ γιὰτί αὐτήν;

— Διότι εἶναι καὶ ἡ πλουσιωτέρα. Καὶ ἀφοῦ ὅλοι σοῦ εἶναι ἀδιάφοροι, πάρε τοῦλάχιστον ἐκεῖνην ποῦ ἔχει τὴν μεγαλειτέρα προίκα!...

— Σὰς εἰδοποιῶ ὅτι ἀδίκως γάνετε τὰ λόγια σας. Ἐγὼ ἔλαβα τὴν ἀπόφασίν μου. Ἐννοῶ τοῦ γάμου μου νὰ προηγηθῇ ὁ ἔρωθς, ἡ τοῦλάχιστον μία συμπόθεια. Ὅριστικῶς καὶ ἀμετακλήτως!

Καὶ διὰ νὰ δώσῃ πέρας εἰς τυζήτησιν ἡ ὅποια ἐγένετο διὰ πεντημοστήν φωνὴν ἐνώπιόν του, ὁ νέος ἐπῆρε τὸ κνέλλο του καὶ ἔφυγεν ἑλατωγῶς.

Ὅταν μετὰ μίαν ὥραν ἐπέστρεψεν ὅλοι εἶχαν φύγει καὶ μόνου ἐπῆλθε εἰς τὸ τραπέζι του εὐρῆκε μίαν μικρὰν ἐπιστολὴν τῆς θείας Ἰσθέρ, ἡ ὅποια ἔλεγε:

«Ἀγαπῆέ μου,

«Σκέψου ὅτι σοῦ εἶπα περὶ τῆς δεσποινίδος δ' Ἐρβίλ. Οἱ γονεῖς τῆς εἶναι πρόθυμοι νὰ δεχθῶν τὴν ἀτήρησίν σου. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι καὶ θὰ τῆς ἀρέ-

σῃς. Σκέψου λοιπὸν. Πενήντα γιλιάρδες φρ. εἰσόδημα δὲν εἶναι παιζὲ γέλασε. Ἡ ἔλλα ἀπόψε εἰς τὸ σπῆτι τοῦ Δεσήμερ, ὅπου δίδεται χορὸς καὶ σὲ προσεκάλεσαν. Θὰ ἦναι καὶ ἡ δεσποινὶς δ' Ἐρβίλ, θὰ τὴν ἰδῆς καὶ τότε ἐγὼ ἀναλαμβάνω νὰ κάμω τὰ κατάλληλα διαθήματα.

Ἡ γρηὴ θεῖά σου

ΕΣΘΗΡ»

— Ἄ! Μὴ εἶναι ἀνυπόφοροι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, εἶπεν ὁ νέος ἐν ἀγνακτῆσαι. Ἦ! Λοιπὸν, ἔχι κύριοι γέροι θεῖοι καὶ γρηὲς θεῖες! Ὅχι! Ἄν θὰ πάρω μίαν γυναῖκα τὴν ὁποῖαν δὲν ἀγαπῶ! Ὅχι!

Καὶ ἐκάθησεν εἰς τὸ γραφεῖόν του διὰ νὰ ἐργασθῇ ὅτε ἠκούσθη ὁ κώδιον τῆς εἰσόδου.

— Ἐξ ἄπαντος κανὲν συνοικέσιον θὰ ἔρχεται, εἶπε. Μὰ τὸν Θεὸν μοῦ ἔρχεται ὄρεξις νὰ παραιτηθῶ ἀπὸ τὴν θέσιν τοῦ διευθυντοῦ τοῦ μηχανουργείου τοῦ Σαιν-Περμό. Θὰ ἦναι ὁ μόνος τρόπος νὰ μὴ μὲ θέλῃ καμμία ἀπὸ αὐταῖς τῆς κυραῖς.

Τὴν στιγμὴν ἐκεῖνην εἰσῆλθεν ὁ ὑπηρέτης μὲ ἐν ἐπισκεπτῆριον.

— Ἡ δεσποινὶς δ' Ἐρβίλ, εἶπεν ὁ νέος, κατάπληκτος. ὦ! Αὐτὸ ἔλειπε νὰ ἔλθῃ τώρα μόνη τῆς, ἴσως διὰ νὰ ζητήσῃ τὴν χεῖρα μου. Αὐτὸ πλέον εἶναι ἀπίστευτον!

Καὶ στραφίς πρὸς τὸν ὑπηρέτην.

— Ἄς ὄρῃσῃ.

Μετὰ ἐν λεπτόν τῆς ὥρας ἡ θύρα ἠνοίχθη καὶ εἰσῆλθεν ἡ δεσποινὶς δ' Ἐρβίλ.

Ὁ Πέτρος ἔδραμεν εἰς προῦπάντησίν τῆς.

— Λάβετε τὸν κόπον, δεσποινὶς, νὰ καθήσῃτε εἶπε προσφέρον τὸ καλλίτερον κάθισμα.

Ἡ νεῆαν, συγκεκινημένη κατ' ἀρχάς, ἤρρισε ἐπὶ τέλοος νὰ καθουσιάζῃ.

— Συγγωρήσατέ με, κύριε, εἶπε διὰ τὸ διάβημά μου αὐτὸ τὸ ὅποιον βεβαίως πολὺ θὰ σὰς ἐκπλήττῃ.

— Ὁμολογῶ, δεσποινὶς, εἶπεν ὁ νέος, ὅτι ἐπειδὴ... δὲν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σὰς ἦμαι γνωστός... Ἄλλὰ τοῦτο δὲν ἐμποδίζει νὰ θεωρῶ τὴν ἐπισκεψίν σας, ὡς μίαν ἀπροσδόκητον εὐτυχίαν... Ἐὰν ἔχετε τὴν καλοσύνην νὰ μοῦ εἰπῆτε τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεώς σας.

— Πολὺ λεπτὸς ὁ σκοπὸς αὐτὸς καὶ!...

— Ἐυνόησα, εἶπε κατ' ἐκυτόν ὁ Πέτρος. Ἐξ ἄπαντος ἔρχεται νὰ ζητήσῃ τὴν χεῖρα μου. Μὰ τὸν Θεόν, ὡς τὸσον πολὺ ἐπροόδευσε ὁ κόσμος!...

Ἡ δεσποινὶς δ' Ἐρβίλ ἐξηκολούθησε.

— Ὅθι ἔλθω κατ' εὐθείαν εἰς τὸν σκοπόν. Πρόκειται περὶ ἐνὸς μελετωμένου συνοικεσίου.

— Ἄ! Σγέδια ἀπλῶς!

— Διόλου ἀπλῶς. Αἱ συνεννοήσεις ἔχουν προχωρήτῃ πολὺ.

— Μπᾶ!

— Βεβαίως. Οἱ γονεῖς μου καὶ ἡ θεὰ σας εἶναι εἰς διαρκῆ κίνησιν. Τώρα δὲν ἀναμένεται παρὰ ἡ συναίνεσίς σας. Ὅσον ἐμέ... δὲν μ' ἐρωτᾷ κανεὶς. Ὁ πατήρ μου μοῦ εἶπε: «Σκεπτόμεθα νὰ σοῦ δώσωμεν τὸν κ. Μπαρτόλ τὸν νέον διευθυντὴν τοῦ μηχανουργείου τοῦ Σαιν-Περμό. Θεῖς θαυμασία, εἰκοσι πέντε γιλιάρδες φρ. μισθός, εὐρύτατον μέλλον, παράσημον ἀσφαλῶς, πολιτικὴ ἀποκατάστασις ὑπερασφαλιστάτη. Εἶναι μία λαμπρὰ εὐκαιρία τὴν ὁποῖαν δὲν ἐννοῶμεν νὰ χάσωμεν, πρὸς τὸ συμφέρον σου.»

Ὁ Πέτρος ἐφαίνετο κατάπληκτος.

— Ὄστε δεσποινὶς τόσο ἐπροχώρησαν τὰ πράγματα;

— Μάλιστα, κύριε.

— Περιέργων!

— Περιεργότατον ! Νά λάβουν τοιαύτην ἀπόφασιν χωρίς νά με συμβουλευθεῶν. Διότι ἐγώ, κύριε, δέν σᾶς ἀγαπῶ.

— "Α !

— Διόλου.

— "Ω ! Δεσποινίς !...

— Μάλιστα, κύριε δέν σᾶς ἀγαπῶ. Καί ἂν ἦλθα ἐδῶ, ἦλθα διὰ νά σᾶς εἶπω ὅτι δέν ἔχετε τό δικαίωμα νά συνενωθῆσθε μέ τούς γονεῖς μου διὰ νά με διαθέτῃτε ὅπως θέλετε σᾶς ! Χωρίς νά ἔχητε ἰδέαν τῶν ἀξέξιστον τοῦ χαρακτήρός μου, μέ ὑπογραφεύετε νά σᾶς πάρω. Ἵσως πρός ἐμέ βεβήλιος δέν σᾶς ὑπαγορεύει τὰ διηθήματα ταῦτα ! "Ἄρα τό κάμνετε διὰ λόγου; συμφέροντος. Λοιπόν μάλτε, κύριε, ὅτι δέν με πάρετε, ὅτι ἔμαι μέν σύζυγος ἐννοῶσα τὰ καθήκοντά της, ἀλλά δέν θά σᾶς ἀγαπῶ !

Καί ἠγέρθη εἰς τὴν φύγην.

— Δεσποινίς, εἶπεν ὁ Πέτρος, ἀκούσατέ με μίαν στιγμῆν. Μὲ ἀδικεῖτε. Οὐτ' ἐγώ σᾶς ἀγαπῶ καί οὔτε καί ἐσκέφθην νά σᾶς νυμφευθῶ.

— Πῶς ; "Ἰστε ὅσα μοῦ εἶπαν ἤδη οἱ γονεῖς μου ;...

— Τὰ ἐφάντασθον. Ἵσως μέ παρέστησε κακῶς ἡ θεία μου.... "Ὅσον ἀφορῶ ἔμω; ἐμέ, ἠρνήθην πάντοτε καί ἰδοὺ ἀκόμη τό γράμμα τῆς θείας μου ἀπό τό ὑπόδιον φαίνεται πῶσας προσπάθειας κατέβαλλαν διὰ νά με πείσουν.

Ἡ νεῆαις ἀνέγνωσε μετὰ προσοχῆς τὴν ἐπιστολήν.

— Εἶναι δυνατόν ; Εἶπε ! "Ὡστε καί σεῖς ἀρνεῖσθε ;

— Ἀπολύτως.

— Καί διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, διότι δέν θέλετε νά νυμφευθῆτε χωρίς ἔρωτα ;

— Ἀπλούστατα !

Ἡ δεσποινίς δ' Ἐρβίλ ἤρρυθσε.

— "Α ! Κύριε, εἶπε.... Πόσον λυποῦμαι ποῦ σᾶς ἀμίλητα πρὶν....

— Διόλου, δεσποινίς, εἶπεν ὁ Πέτρος Ἰσα, Ἰσα, σᾶς εἶμαι ἀπίστω; ὑπόχρεως. Ἐγὼ πρέπει νά σᾶς ζητήσω συγγνώμην διότι τό ὄνομά μου ἀνεμίχθη ἀκουσίως μου. Ὅπωςδήποτε ἡσυχάσατε, δεσποινίς, ἐκ μέρους μου δέν θά ἐνοχληθῆτε πλέον.

— "Ω ! Πόσον εἶσθε καλῶς, κύριε.

— Ἀπλῶς εἰλικρινῆς, δεσποινίς.

— Λοιπόν, καί πάλιν σᾶς εὐχαριστῶ, κύριε. Ὡς ἐπανιδοῦμαι ταχέως, ἴσως ἀπόψε μάλιστα, εἰς τὸν χορὸν τοῦ Δεσήμερ, ἀφοῦ ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον προσπειοῦμένη εἶμι ἔχω πονοκέφαλον, ἔλειψε.

— Ἀπόψε !... Ὡς ἔλθω κ' ἐγώ δέν ὑπάρχει καί δι' ἐμέ λόγος νά μὴν ἔλθω.

Καί ἐχωρίσθησαν μέ ἐν γλυκῷ μειδιᾶμα ἐκατέρωθεν.

— Χαριτωμένη αὐτὴ ἡ μικροῦλα, ἐσκέφθη ὁ Πέτρος.

— Ποῦ καλῶς νέος, εἶπεν ἡ δ' Ἐρβίλ κατ' ἐαυτήν.

Ἦς τὰς ἑνδεκα τῆς νυκτός ὁ Πέτρος, ὅστις εἶχεν ἐνδυθῆ μέ κάποιαν ἀνωπομονησίαν, εἰσῆλθετο εἰς τὴν αἰθουσαν τοῦ Δεσήμερ εἰς τὴν θύραν τῆς ὁποίας τὸν ἀνέμενον ἡ θεία Ἐσθήρ.

— Βλέπεις, θεία μου, εἶπεν ὁ νέος, ὅτι ἔρχομαι διὰ νά σοῦ κάμω τό χατήρι σου ; Ποῦ εἶναι ἡ δεσποινίς δ' Ἐρβίλ ; Παρουσίασέ με νά τῆς κάμω ὀλίγο κόρτε.

Ἄλλὰ παραδέξω ἡ θεία ἐξερράγη ἀκράτητος.

— Κακόμοιρε ! Τώρα ὁ ἀκούσῃς. Μίαν ὥραν σὲ περιμένω ἐδῶ. Ἀποχαίρετῆσέ την τὴν δ' Ἐρβίλ.

Ἐ Πέτρος ὠχρίασε.

— Διατί ; Τί τρέχει ;

— Καταστροφή !

— Δηλαδή ; Ἐξηγήσου !

— Νά, ὅλη ἡ περιουσία της ἐχάθη. Ἐννοεῖς τώρα διατί ὁ πατέρας της ἤθελε

νά ἐπισπεύσῃ τὸν γάμον της ; Διότι ἤξευρε τὴν συμφορὰν του. Φθῆνὰ τὴν γλύτωσε.

— "Ω ! Θεία μου, εἶσαι πολὺ αὐστηρά !

— Αὐστηροτέρα ἀκόμη θά γείνω. Ἀκούε ἐκεῖ μέ αὐτὰ τὰ χάλια νά μᾶς ἔλθουν καί εἰς τὸν χορὸν. Σᾶν δέν ντρέπονται !

— "Α ! Ἐδῶ εἶναι ;

— Βεβαίως. Νά την ἐκεῖ κάτω. Ἐλα μαζί μου νά ἰδοῦμε τῆς ἄλλαις τώρα..

— Ἀφήσατε με ὀλίγον, θεία μου. Θέλω κάποιον νά συναντήσω !...

— Ποῖον ;

— Τὴν δεσποινίδα δ' Ἐρβίλ, θέλω νά χορεύσω μαζί της...

— Μπᾶ καί γεαί !

— Διὰ νά τὴν γνωρίσω καλλίτερα καί νά τὴν πάρω ὅσον τό δυνατόν γρηγορώτερα.

— Νά τὴν πάρῃς ; Μὰ ἐτρελλάθηες παιδί μου ;

— Ἵσως !...

Καί ἀφῆκον τὴν θείαν του εἰς τὴν κατάπληξιν της, ἔσπευσε πρός τὴν δεσποινίδα δ' Ἐρβίλ.

— Ὡς ἔχῃτε τὴν καλωσύνην δεσποινίς, νά μοῦ παραχωρήσῃτε τό πρῶτον βέλος ;

— Εὐχαρίστως, κύριε.

Καί οἱ δύο νέοι ἤρχισαν νά χορεύουν, ἐνῶ ὁ θεῖος Ἰσιῶρος, ἡ θεία Ἐσθήρ, ὁ ἐξαδελφος Ἰωσήφ καί ἡ ἐξαδέλφη Λαύρα ἀντήλλασαν σημεῖα ὑπερτάτης ἀπελπισίας.

Ἐ Πέτρος Μπαρτόλ καί ἡ Σωσάνη δ' Ἐρβίλ εἶναι σύζυγοι πρὸ δύο μηνῶν καί ἐγκατεστάθησαν εἰς Σαιν Ρεμύ, περιττὸν δὲ νά προσησώμεν ὅτι εἶναι σύζυγοι εὐτυχεῖς.

— Περιέργον, λέγει ἡ Σωσάνη εἰς τὸν σύζυγόν της, περιέργον ὅτι ἠγαπήθημεν συγγρόνως καί οἱ δύο καί μάλιστα ἐνῶ προσεπαθοῦμεν ν' ἀποδειξώμεν ὁ εἰς εἰς τὸν ἄλλον ὅτι δέν ἀγαπάμεθα !...

— Ἀλήθεια !

— Καί ἀκόμη περιεργότερον ὅτι συνέπεσε νά μέ ζητήσῃς ἀκριβῶς ὅταν διεδοθῇ εἰς τό χρηματιστήριον ἐκείνη ἡ ψευδῆς φήμη ὅτι ὁ πατήρ μου καταστράφη κατ' ὀλοκλήρειαν. Χωρίς αὐτὴν τὴν περιπέτειαν θά ἤμποροῦσα νά νομίσω ὅτι μ' ἐπῆρες διὰ τὴν προίκα μου !...

[Μετάφρασις Γ. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΥ]

MIX. TRIBULAY

✕ ΜΑΞ ΝΟΡΔΑΟΥ ✕

Ἐτυχεῖμεν νὰ τιμῶμεν μὲ τὴν εἰκόνα ἑνὸς τῶν μεγίστων συγροῦντων φιλοσόφων, τοῦ Max Nordau, τὴν «Ποικίλην Στοά» διὰ τὴν ὁποίαν ὁ περιφανὴς συγγραφεὺς εἶχε τὴν καλοσύνην νὰ ποστέλλῃ ἡμῖν τὴν ἐπιστολήν. Ἦν κατωτέρω δημοσιεύομεν. Ὁ ΜΑΞ ΝΟΡΔΑΟΥ εἶναι γνωστὸς ἐπαρκῶς εἰς τὸ Ἑλληνικὸν δημόσιον ἐκ τῶν ἐξόχων ἔργων τοῦ ὁ «Ἐκφυλισμός» καὶ τὰ «Κατὰ Συνθήκην Πεύδη». Ἐκτὸς ἕως τούτων ὁ μέγας κοινωνιολόγος καὶ ψυχίατρος συνέγραψε καὶ ἄλλα ἔργα, κοινωνιολογικὰ καὶ ψυχολογικὰ μελέτας, τὰ «Ποράδοξα», τὴν «Ψυχοφυσιολογίαν τῆς μεγαλοφυΐας καὶ τοῦ ταλάντου», τὴν «Νόσον τοῦ Αἰῶνος», τὴν «Κοιμῶδιαν τοῦ ἀσθμητοῦ καὶ ἕτερα πολλὰ. Ὁ Nordau δημοσιογραφικῶν καὶ συγγραμμάτων, ἐπιτιθεῖ τὴν ἐνσάρκωσιν τῶν ἐπιστημονικῶν του ἰδεωδῶν, τῆς ἀληθείας, ἐπιτιθέμενος κατὰ τῶν σινικῶν τεχνῶν τῆς ὁμοειτίας, τῶν προλήψεων, τοῦ φέδους καὶ τοῦ ἐγωϊσμοῦ, ὑπερασπιζόμενος τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν ὑπὸ τὴν βαρυστάτην αὐτῶν οὐσίαν καὶ ὑφούμενος οὕτως ἐν τῇ ἐκτιμῇ καὶ ἀγάπῃ καὶ τῇ εὐγνωμοσύνῃ τῆς ἀνωριότητος ἡσὸν καὶ οἱ μέχρι τοῦδε μεγαλοφυέστεροι αὐτῆς φίλοι.

Μετ' ἀληθοῦς ὑπερηφανείας διασφῆζομεν ἐν τῇ «Ποικίλῃ Στοᾷ» τὴν ἐπιτιθεῖσάν δι' αὐτὴν γραφεῖσαν ἐπιστολήν τοῦ μεγάλου σοφοῦ. Ἦν ἀκηϋθονε πρὸς φίλον ἡμῶν ἰατρὸν καὶ συμπαθῆ συνεργάτην. Ἦν αὐτῇ ἐκδηλοῦνται ἡ εὐελπίαι καὶ βαθεῖα γνώμη τοῦ ΜΑΞ ΝΟΡΔΑΟΥ καὶ διαλάμπει εἰς τὰς γραμμὰς τῆς ἡ αἰσιοδοξία καὶ ὁ ἀρκυτος ἐνθουσιασμός πρὸς τὸ ἱερὸν ἔνομα τῆς ἀθανάτου Ἑλλάδος. Τί ἀξίζει ἐν τοιοῦτον γράμματι, ὅπερ χαρίζεται ἀληθεῖς ἀναλαμπὰς ζωῆς καὶ προσηυχίας εἰς τὸ βάθος πάσης Ἑλληνικῆς ψυχῆς, μετ' ὄλην τὴν ὑψίστην ἀπαισιοδοξίαν, ἥτις μᾶς καταβυθίζει εἰς μελάνον πέλαγος μελαγχολίας καὶ ὀλίψεως! Ἴδού ἡ ἐπιστολή:

Paris, le 6 Fevr. 1901

Mon cher confrère et ami,

Je crois ne pouvoir faire mieux que de traduire ce que j'ai publié dans la «Nouvelle Presse libre» de Vienne, en y parlant, dans ma revue historique annuelle, de la dernière guerre turco-hellénique.

Voici ce passage :

«... Le peuple hellénique ne doit pas se laisser décourager par ses infortunes. Hauts les coeurs! Redressez-vous fièrement! La Hellade a à remplir des tâches énormes. Elle doit rassembler

sous un abri unique tous les membres dispersés de la famille hellène. La Crète ne saurait rester longtemps dehors, quelques effroyables grimaces de chouettes que l'Europe lui fasse encore. La grande explication finale peut être n'aura pas lieu avec la Turquie, mais avec la Serbie, la Roumanie, mais surtout avec —la Russie. Car le grand ennemi de l'Hellénisme, n'est plus aujourd'hui, malgré la dernière guerre, la Turquie, qui prépare sa retraite de l'Europe, mais la grande puissance slave qui demande pour sa race les pays balkaniques. La Russie autant que la Serbie et la Bulgarie, travaillent à faire de la «Konstantinopolis» grecque un «Tsarigrad» yougo slave. L'Hellénisme ne pourra pas éviter la grande lutte pour ces possessions historiques —vieilles de milliers d'années, J'ai la confiance en lui qu'il ne se laissera jamais écraser par le Slavisme, pas même par l'immence Russie. Un peuple qui avec tant de joie, tant de fraîcheur, tant d'élan s'est éveillé à une vie nouvelle, un peuple, dans toutes les veines duquel la civilisation européenne circule si richement, si impétueusement, ne saurait être assassiné. Et du moment qu'il vivra, il arrivera aussi avec la nécessité d'une loi naturelle à l'Unité Panhellénique.»

Croyez moi. Votre bien dévoué,

M. NORDAU

Ἡ μετάφρασις τῶν ἀνωτέρω ὁραίων τούτων γνωμῶν τοῦ φιλέλληνοσ σοφοῦ Συγγραφέωσ ἔχει ὡσ ἐξῆσ :

Ἡμεροσ 6 (2) 1901

Ἰαγαπητῆ συνάδελφε καὶ φίλε,

ΝΟΜΙΖΩ ὅτι τὸ καλλίτερον ὅπερ δύναμαι νὰ πράξω, εἶναι νὰ μεταφράσω ἐκεῖνο ὅπερ ἐδημοσίευσα εἰς τὸν «Νέον Ἑλευθεροὺς Τύπον» τῆσ Βιέννης, ἐν ᾧ ὠμίλουν, ἐν τῇ ἐτήσιᾳ ἱστορικῇ μου ἐπιθεωρήσει περὶ τοῦ τελευταίου Ἑλληνο-τουρκικοῦ.

Ἴδού ἡ περικοπῆ αὐτῇ (N. Ἑλ. Τύπος, Βιέννης 1η Ἰαν.)
 «... Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς δὲν πρέπει ν' ἀποθαρρυνθῆ ἐκ τῶν δυστυχημάτων του. Ὑψηλὰ τὰς καρδίας! Ἐνταθῆτε ὑπερηφάνωσ ὄρθισαι! Ἡ Ἑλλὰσ ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ ἀποστολὰσ γιγαντιαίασ. Ὅφειλει νὰ συναθροίσῃ ὑπὸ τὸ αὐτὸ ἄσυλον ὅλα τὰ σκορπισμένα μέλη τῆσ Ἑλληνικῆσ οἰκογενείασ. Ἡ Κρήτη δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ μείνῃ ἐξω ἐπὶ μακρόν, ὅσον δήποτε ἀπαισίους μορφασμοὺσ καὶ ἀν κάμῃ ἀκόμη ἡ Εὐρώπη. Ἡ μεγάλη τελικῆ ἐξήγησισ πιθανῶσ δὲν θὰ λάθῃ χῶραν μετὰ τῆσ Τουρκίασ, ἀλλὰ μετὰ τῆσ Βουλγαρίασ, ἰσως ἐπισημῶσ μετὰ τῆσ Σερβίασ, Ρουμανίασ, ἀλλὰ πρὸ πάντων — μετὰ τῆσ Ρωσ-

οίας. Διότι ὁ μέγας ἐχθρὸς τοῦ Ἑλληνισμοῦ δὲν εἶναι πλέον σήμερον, μετὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον, ἡ Τουρκία ἣτις παρασκευάζει τὴν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἀποχώρησίν της, ἀλλ' ἡ μεγάλη οὐρανοὶκὴ δύναμις ἣτις ζητεῖ διὰ τὴν φυλὴν της τὰς βαλκανικὰς χώρας. Ἡ Ῥωσσία ὅσον καὶ ἡ Σερβία καὶ ἡ Βουλγαρία ἐργάζονται ὅπως καταστήσωσι τὴν Ἑλληνικὴν «Κωνσταντινούπολιν» ἐν γιουγκοσλαϊκὸν «Τσάριγρὰδ». Ὁ Ἑλληνισμὸς δὲν θὰ δυνηθῇ ν' ἀποφύγῃ τὴν μεγάλην πάλιν διὰ τὰς ἀρχαίας, ἀπὸ χιλιάδων ἐτῶν ἱστορικὰς κτήσεις.

Ἐχω πεποιθῆσθαι εἰς αὐτὸν ὅτι δὲν θ' ἀφήσῃ οὐδέποτε νὰ συντριβῇ ὑπὸ τοῦ Σλαυϊσμοῦ, οὔτε ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀπεράντου Ῥωσσίας. Λαδὸς ὅστις μετὰ τὴν χάραν, μετὰ τὴν δροσερότητα, μετὰ τὴν ὀρμὴν ἐξηγέρθη πρὸς νέαν ζωὴν, λαδὸς εἰς ὅλας τὰς φλέβας τοῦ ὁποῦ οὗ Εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς κυκλοφορεῖ τὸσον ἀφθόνω καὶ ζωηρῶς δὲν δύναται νὰ δολοφονηθῇ. Θὰ ζήσῃ, καὶ ἀφ' ἧς στιγμῆς ζήσῃ θὰ ἐπιτύχῃ, καὶ θὰ φθάσῃ ἐπίσης, διὰ τοῦ ἀναποδράστου τῶν φυσικῶν νόμων, εἰς τὴν Πανελληνίον Ἑνότητα.

Μετὰ πάσης ἀφυσιώσεως,
M. NORDAU

✿ ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΛΑΙΤΕΧΝΙΑ ✿
✿ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΩΡΑΙΟΤΗΣ. (Ἔργον προουδῆς Ε. ΚΑΖΑΝΗ ἐν Μολδαβίᾳ) ✿

✿ MEZONYKTIONI ✿

τοῦτο ὄφειλε νὰ ἀρχίσῃ παράγουσα εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ βίου ἀνατολῆς.

Τὰ πρῶτα ἔτη ἐν τούτοις τῆς ἡλικίας του ὑπῆρξαν τὰ ὀλιγώτερον δυστυχῆ τῆς ζωῆς του, διότι πεποικισμένος μὲ ὠραία φωνὴν ὑψιφώ-

SCHUBERT

❧

ΕΛΥΚΕΙΑ καὶ μελαγχολικὴ μεγαλοφυΐα, πνεῦμα οὐράνιον, ἐφαλλε μὲ τὴν φωνὴν καὶ μὲ τὴν καρδίαν ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς γεννήσεως μέχρι θανάτου.

Κατὰ τὴν συνοικίαν τοῦ Lichtenthal, ἐν Βιέννῃ, οἱ κάτοικοι μὲ ἀγάπην δεικνύουσιν εἰς τὸν ξένον αἰκίαν φέρουσαν ἐπὶ τῆς προσόψεως μικρὰν ἐκ φαιῦ μαρμάρου πλάκα μὲ τὴν ἐπιγραφὴν

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ SCHUBERT ΟΙΚΙΑ ΓΕΝΕΘΛΙΟΣ

καὶ δεξιᾷ ἐπεξεργασμένην λύραν, ἀριστερᾷ στέφανον καὶ τὴν χρονολογίαν τῆς 31ης Ἰανουαρίου 1797.

ὑπὸ τὴν στέγην ἐκείνην ἐγεννήθη ὁ βασιλεὺς τῶν λυρικών, ὁ τερπνὸς ποιητὴς τῶν ἠγῶν, ὁ μουσικὸς ὁ μάλιστα ποιητὴς ἐξ ὧν ποτὲ ἐγεννήθησαν.

Ὅτε ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, δὲν ὑπῆρχε πάντοτε ἄρτος ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ. Ἦτο τὸ δέκατον ἐβδομον τέκνον οἰκογενείας, ἣτις συνετηρεῖτο ἅπασα ἐκ τῆς πενιχρᾶς καὶ μόνης προσόδου, τοῦ μισθοῦ πατρὸς πτωχοῦ διδασκάλου τῆς Πιενναίας συνοικίας τοῦ Lichtenthal.

ὑπὸ τοιοῦτον ἀστερισμὸν ἐγεννήθη ἐκείνος τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα εἶναι ἀκόμη ζωντανόν, ὡς ἂν εἶχεν ἀποθάνει χθὲς μόνον, ἐνῷ παρήλθον ἐβδομήκοντα ἔτη, ἀφ' ὅτου κοιμᾶται τὸν μέγαν ὕπνον.

Καὶ ἐγεννήθη ὁ Schubert εὐεπίφορος πρὸς τὰς ἐντυπώσεις, εὐφάνταστος, εὐαίσθητος. Βρέφος, ἐζήτησε τὴν γλῶσσαν, ἵνα φάλλῃ ἢ τι ἢ ἐνδόμυχος φωνὴ τῷ ἐνέπνευε. Καὶ οἱ φθόγγοι τοὺς ὁποίους ἐψέλλιζε διὰ τῶν παιδικῶν του χειλέων ἦτο Μουσικὴ.

Μὲ τὰ παιδικὰ ἔτι βήματα ἤρχισε νὰ παράγῃ ἴσως διότι ἡ φύσις προησθάνετο ὅτι ἡ ὑπάρξις αὐτῆ ἐμελλε νὰ τερματισθῇ προῶτως καὶ διὰ

νου, εἰσῆχθη εἰς τὸν χορὸν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ νεοῦ, ὅπου ἀπέλαυε διδασκαλίας δωρεάν καὶ συντηρήσεως, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον χρόνον καταστρέφεται ἡ φωνὴ του καὶ τότε ἀρχίζει ὁ ὄντως δυσχερὴς δι' αὐτὸν καὶ πλήρης στερήσεων βίος. Ἐκτοτε ὄφειλε νὰ πορίζηται τὰ πρὸς τὸ ζῆν

και ήτο του λοιπού τὸ πῶς ἔζη μυστήριο. Εἶναι ὁμοίως γνωστόν ὅτι ἡ ἑστία τοῦ δωματίου του ἔμεινε ἄνευ πυρὸς καὶ πολλὰκις τῷ ἔλειπε καὶ τὸ χρῆμα, ἵνα ἀγοράσῃ τὸν χάρτιν τῶν χειρογράφων του.

Παρά πάσας τὰς στερήσεις ταύτας ἡ μουσικὴ του ἔμπνευσις δὲν ἐστείρευσε. Τὰ ἔτη τῶν στερήσεων ὑπῆρξαν τὰ γονιμώτατα τῆς ζωῆς του. Εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀνάγεται καὶ τὸ κατ' ἐξοχὴν δημῶδες τῶν ἔργων αὐτοῦ «Erlkönig».

Ἡμέραν τινὰ ἐν τῷ δωματίῳ αὐτοῦ βεβουθισμένος εἰς τὰς ὡς πάντοτε μελαγχολικὰς του σκέψεις σταματᾷ τὸ βλέμμα τυχαίως ἐπὶ τινος τῶν τόμων τοῦ Goethe. Ἀναγινώσκει τοὺς στίχους τοῦ Erlkönig ὁ συρίζων ἤχος τοῦ ἀνέμου καὶ ὁ τρόμος τοῦ μαγευμένου δάσους παρουσιάζονται ἐν τῇ φαντασίᾳ του ἀναζώντα. Εἰς ἕκαστον στίχον τοῦ ποιήματος νομίζει ὅτι ἀκούει παράδοξον, ὑπερκόσμιον μουσικὴν καὶ μελοποιεῖ τὸ ἔργον. Τὸ ἔσμα τοῦτο, ὅπερ τοσοῦτον ἐσπυεσμένως ἐμελοποίησε, προῶριστο νὰ ἔχη λαμπρὸν μέλλον. Ἐκτελεσθὲν ἐν Βιέννῃ ὑπὸ τοῦ διασήμευ ἀοιδοῦ Vogl, τοῦ ἀνὰ τὸν κόσμον γνωστοῦ ψάλτου τῶν ἔργων τοῦ Schubert, προξενεῖ αἰσθησιν. Τὸ ἔσμα αὐτὸ ὁ τυρλὸς ποιητῆς Joan Paul ἐζήτησε νὰ τῷ ψάλλωσιν ὀλίγας ὥρας πρὸ τοῦ θανάτου του, τὸ ἔσμα τοῦτο παρηγόρησε τοῦ Beethoven τὰς τελευταίας ἡμέρας, αὐτὸ τοῦτο συνεκίνησε τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς ζωῆς τοῦ Goethe.

Ὁ Schubert ἦτο δυστυχῆς, διότι ὅτε οἱ Μουσικοὶ ἐν Γερμανίᾳ εἶχον τοσαύτας τιμὰς καὶ ἐτύγγανον τοσαύτης λατρείας καὶ παρ' αὐτῶν ἔτι τῶν βασιλέων, ὁ Schubert ἔφευγε τὰς αὐλὰς καὶ ἐν γένει τοὺς μεγάλους. Μόνον τὴν πρόσκλησιν τοῦ Οὐγγρου κόμητος Esterhazy εἰδέχθη καὶ ταύτην ὅτε παρεθέριζεν οὗτος ἐν Οὐγγαρίᾳ. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς οικογενείας ταύτης, τῆς ὁποίας τὰ τέκνα ἐδίδασκε Μουσικὴν καὶ ἦτις μετὰ πάθους ἠγάπα τὴν τέχνην, διήλθε τὰς καλλιτέρας στιγμὰς του ὁ Schubert, διότι ἐκεῖ συνεκεντροῦντο διάσῃμοι καλλιτέχναι καὶ ἐξετέλουν τὰ ἔργα του, τὰ πλεῖστα τῶν ὁποίων ἦσαν ἔμπνευσις ἐκ τῆς ἀρετῆς τοῦ εὐγενοῦς ἐκείνου κύκλου καὶ ἄλλα ἀπεικόνισις τῶν φυσικῶν εἰκόνων τῶν Στυρικῶν ὄρεων.

Ἀπὸ τῶν πρώτων αὐτοῦ συνθέσεων τὸν χαρακτηρίζει ἡ βασιεῖα ἐκείνη μελαγχολία, τὴν ὁποίαν ὁ Μιλτων ἐν τῷ «Penseroso» του ὀνομαζεῖ goddess divinest holy and fair. Ἀλλὰ καὶ οἱ τίτλοι τῶν πρώτων του ἔργων εἶναι πένθιμοι ὡς σκιὰ τοῦ θλιβεροῦ βίου του καὶ τοῦ οὗτου προῦρου τέλους του.

Ὁ Schubert εἶναι παγκόσμιος μουσικός, διότι ἔψαλλε πᾶσαν σπο-

γὴν, διότι εἶναι ὁ ἀοιδὸς τῶν θλίψεων καὶ τῶν ἐλπίδων, τὰς ὁποίας δοκιμάζει ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ. Εἶναι ἐπὶ πλέον ὁ δημιουργὸς τοῦ ἔσματος, εἶναι ἡ δημῶδες μελωδία, εἶναι ὁ ψάλτης τῆς νεωτέρας Γερμανίας καὶ εἰς τὸ μέγα ἔργον τοῦ μουσουργοῦ προσθέτει τὸ μέγα ἔργον τοῦ πατριώτου, καθότι εἶχεν εἰσχωρήσει εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ τόπου του. Εἶναι δὲ τὰ πλεῖστα τῶν ἔσμάτων του μελοποιήσεις τῶν νεωτέρων ποιητῶν τῆς Γερμανίας, τοῦ Goethe, τοῦ Schiller, τοῦ Heine καὶ τοῦ Müller.

Δὲν ὑπῆρξεν εἶδος μουσικῆς ἀπόρσιτον εἰς τὴν μουσικὴν ἰδιοφυίαν τοῦ Schubert. Τὸ μελόδραμα, ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ, ἡ συμφωνία, τὸ ἔσμα καὶ αὐταὶ αἱ συνθέσεις διὰ κλειδοκύμβαλον ἐπλουτίσθησαν ἐκ τῆς μουσικῆς μεγαλοφυίας του.

Αἱ λειτουργίαι τοῦ Schubert ἔχουσιν ἀπερίγραπτον καλλονὴν. Πῆς τοῦτο δὲ συνέτεινεν ἡ ἄκρως σκεπτικὴ ψυχὴ του. Καὶ τινες τῶν ψαλμῶν του συντεθειμένοι διὰ γυναικείας φωνὰς νομίζει τις ὅτι ἐγράφησαν ἵνα ψαλλῶσιν ὑπὸ χοροῦ ἀγγέλων.

Ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἔργων του ἀναγράφεται ἡ συμφωνία του ἡ ἐπικληθεῖσα «ἀρχίσασα συμφωνία» τὴν ὁποίαν συνέθεσεν εἰς δύο ἐποχὰς, καὶ ἦτις ἀφίνει τὸν ἀκροατὴν μὲ συναισθημὰ τι ἐλπίδος.

Ὁ Schubert ἔζη ἐν τῷ κόσμῳ, ὅπως ὁ ταξειδιώτης ἐπὶ πλοίου, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἀπεβιδάζετο ὅσον οὕτω εἰς τὴν ἀκτὴν καλλιτέρου κόσμου καὶ προσεδόκα τὴν ὥραν ταύτην μὲ τόσον πόθον, ὥστε ἔγραφεν ἐν τινὶ χειρογράφῳ ποτὲ αὐτὸν κατακλίνωμαι πᾶσαν ἐσπέραν, ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ ἐγερθῶ πλέον».

Ἡ «ἀρχίσασα συμφωνία» εἶναι εἰκὼν τῆς καρδίας του. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς θείας ἐν αὐτῇ μελωδίας παρεμβάλλονται ἀπροσδοκῆτως ἀρμονίαι τετραγαμμεναί. Καὶ εἶναι αὐταὶ αἱ θλίψεις καὶ αἱ συγχύσεις αἱ ταραττουσαι τὴν γαλήνην καὶ τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. Τὸ ἔργον διεγείρει προδήλως εἰς τὸν ἀκροατὴν τὸ αἶσθημα εὐτυχίας ἐν γαλήνῃ, γαλήνης ἐν εὐτυχίᾳ, τὰς ὁποίας ἔρχονται αἴφνης νὰ διακόψουν τὰ δάκρυα.

Ἀπὸ τὸ ἔργον ἄλλως τοῦ Schubert, τοῦ ὁποίου ὁ κυριαρχῶν τόνος εἶναι ἡ θλίψις καὶ ἡ ἐλπίς, ἡ μελωδία γίνεται ὡς τὸ ἄρωμα ἀπὸ τῶν ἀνθέων. Διὰ τοῦτο καὶ ὀμολογεῖται παρὰ πάντων οὗτος ὡς ὁ βασιλεὺς τῶν μελωδιῶν. Ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου διὰ τὸν ὑψηλὸν καὶ πλήρη εὐλαθείας χαρακτῆρα τοῦ ἔργου του ὡς καὶ τὴν πρὸς τὸ θεῖον πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν, ἣν ἀποπνέει ὁ Schubert, εἶναι ὁ ὑπὲρ πάντα ἄλλον θρησκευτικὸς μουσουργός, ἱερεὺς—συνθέτης.

Χωρίς ποτε να δώσει προσοχήν εις τήν αισθηματικήν αντίληψιν τοῦ κοινού, χωρίς να λάβῃ τι ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, ἀλλά μόνον χύνων εις μελωδίαν τὰς Ολίφεις καὶ τὰς ἐλπίδας του, ζῶν ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ

✱ ΜΝΗΜΕΙΟΝ SCHUBERT ✱

τῆς ἁρμονίας καὶ ψάλλων ἀπαύστως ὁ λεπτός οὗτος σύντροφος πάσης μοναξίας, ἐφθινεν ἐκ τῆς ἐξαντλήσεως, ἥτις παρακολουθεῖ συνήθως τὰς καθ' ὑπερβολὴν εὐαισθητοὺς ἰδιοσυγκρασίας. Καὶ ἐν τούτοις εις τὰς

ἀπθηνεστέρως ἀκόμη στιγμὰς τοῦ βίου του ἀπαύστως καὶ ἐν σπουδῇ συνέθετεν, ὥστε ἔσπευδε νὰ τελειώσῃ τὸ ἔργον του πρὶν ἢ ψυχὴ αὐτοῦ ἀποπτῇ.

Καὶ κατάρθωσεν ἐν οὕτῳ νεαρᾷ ἡλικίᾳ ν' ἀφήσῃ ἔργον τοσοῦτο λαμπρὸν καὶ πολυσχιδές. Ἔργον ὀρθοσκευτικόν, τοῦ ὁποῦ κορυφώμα τὸ «Ave Maria», ὑπερφυσικόν, τοῦ ὁποῦ κορυφώμα «ὁ χαιρετισμὸς τοῦ φάσματος», συμβολικόν, οὐτινος ἀριστούργημα ὁ «Erlkönig», κλασικὸν μὲ σέμνωμα τὸν «Φιλοκτήτην», περιγραφικὸν μὲ ἐντύφωμα τὸ «Ὁμιλος ἐν Ταρτάρῳ», ἀσματικὸν μὲ βάθος σκέψεως, οἷον ὁ «πλάνης», λυρικὸν μὲ πάθος, ὡς ἡ «mignon».

Ἄλλ' ἡ μελαγχολία ἤρχιζε πλέον νὰ τὸν κυριεύῃ βελύτερον καὶ ἐβουόιζετο πολλάκις εις τὴν ἐσχάτην ἀπόγνωσιν καὶ αὐτὴ ἢ ἄλλοτε φαινομενικῆ κατὰ στιγμὰς εὐθυμία του εἶχε διὰ παντός ἐκλίπει. Ἦγγιζε πρὸς τὸ τέλος του. Μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου ἔδωκε τὴν πρώτην καὶ τελευταίαν του Μουσικὴν Ἑσπερίδα, καθ' ἣν ἐξετέλεσε μόνον ἰδίας αὐτοῦ συνθέσεις. Ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ κοινού, ὅστις ἦτο ἀπερίγραπτος, τῷ ἐξησφάλιζε τὸν στέφανον τῆς δημοτικότητος, ἀλλ' ἡ χεὶρ, ἥτις ἤρχετο νὰ τὸν λάβῃ, ἦτο ἤδη πολὺ ἀδύνατος.

Μὲ τὰ τελευταῖα πίπτοντα φύλλα τοῦ φθινοπώρου ἐξέπνευσε διανύων μόλις τὸ 31^{ον} ἔτος τῆς ἡλικίας του, καὶ ὁ νεκρὸς του ἐδηγήθη πλησίον τοῦ μέρους ἐνθα εἶχε ταφῇ ὁ Beethoven. Περιέργον γεγονός ἱστορεῖται περὶ τοῦ Schubert καὶ τοῦ Beethoven. Ὅτις ὁ Beethoven ἦτο εις τὴν τελευταίαν ἀγωνίαν τοῦ θανάτου μεταξύ τῶν πολλῶν καὶ θαυμαστῶν φίλων του, οἵτινες τὸν ἐπισκέφθησαν, ἦτο καὶ ὁ Schubert, ὅστις, ἀφοῦ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς προσεῖδε τὸν ἀγωνιῶντα σιωπηλῶς, ἐξεχύθη εις λυγμοὺς καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ δωμάτιον τοῦ ἐκπνεόντος. Τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ τοῦ Beethoven ὁ Schubert, καθήμενος μετὰ δύο φίλων ἐν τινὶ καπηλείῳ, μετ' ὧν συνέπιπε κατὰ τὸ γερμανικὸν ἔθιμον εἰς μνημόσυνον τοῦ πρὸ ὀλίγου κηδευθέντος, καὶ ἔπειτα ὑπὲρ τῆς μνήμης ἐκεῖνου ὅστις τὸ ταχύτερον θὰ τὸν ἠκολούθει, πληροὶ ἐν σπουδῇ τὸ κύπελλον καὶ ἐγείρων αὐτὸ εὐχεται ὅπως γίνῃ αὐτὸς ὁ ἀκολουθήσων πρῶτος τῶν ἄλλων.

Εἰς τὸ ὠραῖον κοιμητήριον τοῦ Währing, τοῦ ὁποῦ οἱ δρόμοι τὸν μὲν χειμῶνα σκιάζονται ὑπὸ τοῦ φυλλώματος δένδρων ἀειθαλῶν, τὸ δὲ θέρος μοιροβολοῦσιν ἀπὸ τὰς ἠνθισμένως πασχαλίας καὶ τὰ ἄγρια τριαντάφυλλα, τῶν ὁποῦ οἱ θάμνοι πλέκονται μεταξύ τῶν τάφων, πλησίον τοῦ τάφου τοῦ Beethoven κείται ὁ ἀγαθός, ὁ εὐγενής, ἀλλ' ὅμως καὶ δυστυχῆς Schubert. Καθ' οἰκνδήποτε ὥραν τοῦ ἔτους καὶ ἐν ἐπισκεφθῇ

τις τὸν τάφον του, θὰ ἴδῃ ἐπ' αὐτοῦ στεφάνους ἐξ ἀμαράντων, τοὺς ὁποίους καταθέτουσιν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἰς τὸν ἔνθουν αὐτὸν τῆς καρδίας ψάλτην, ὅστις διὰ τοῦ εὐεργετικοῦ ἔργου του τάσσεται εἰς τὴν τάξιν τῶν μεγάλων ἀθανάτων.

Ἐπὶ τοῦ τάφου του ὑπάρχει πλάξ φέρουσα τὴν ἀκόλουθον ἐπιγραφήν: «Ὁ θάνατος ἔθαψεν ἐνταῦθα μέγαν πλοῦτον καὶ ἔτι ὠραιότερας ἐλπίδας». Καὶ κατωτέρω: «Ἐνταῦθα κεῖται ὁ Franz Schubert, γεννηθεὶς τῇ 31ῃ Ἰανουαρίου 1797, θανὼν δὲ τῇ 19ῃ Νοεμβρίου 1828 εἰς ἡλικίαν 31 ἐτῶν».

(1900)

ΕΡΑΣΜΙΑ Ν. ΚΑΛΛΙΣΠΕΡΗ

Ο ΥΠΝΟΣ ΤΗΣ ΑΘΩΑΣ

ΟΙΜΑΤΑΙ!

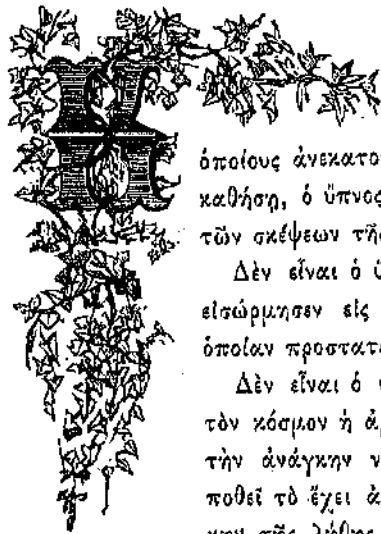
Ἐπάνω εἰς τὰ μακρὰ βλέφαρα καὶ ὑπεράνω ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς εἰς τοὺς ὁποίους ἀνεκατοπτρίζετο ἡ γαλανὴ ἡμέρα, ἦλθε τώρα νὰ καθῆσθαι, ὁ ὕπνος ὁ ἤρεμος καὶ ἀπολαυστικός, ὡς συνέχισαν τῶν σκέψεων τῆς ἡμέρας.

Δὲν εἶναι ὁ ὕπνος ὁ λυσιπικτός. Διότι πόνος ἀκόμη δὲν εἰσώρμησεν εἰς τὴν ἀθώαν καρδίαν τῆς παρθένου τὴν ὁποίαν προστατεύει ἡ ἀγνότης καὶ ἡ γαλήνη.

Δὲν εἶναι ὁ ὕπνος τῆς λήθης. Δὲν ἐγνώρισεν ἀκόμη τὸν κόσμον ἢ ἀμόλυντος ψυχὴ καὶ δὲν ἐδοκίμασεν εἰσέτι τὴν ἀνάγκην νὰ λησμονήσῃ. Ὅ,τι ἠγάπησεν καὶ ὅ,τι ποθεῖ τὸ ἔχει ἀκόμη ὑπὲρ ἑαυτῆς καὶ ἀντὶ νὰ ἔχῃ ἀνάγκην τῆς λήθης, αἰσθάνεται ὅτι καὶ διπλασίαν δύναμιν

σκέψεως καὶ πολλαπλασίαν δύναμιν συγκεντρώσεως ἂν εἶχε θὰ ἠδύνατο νὰ τὰς καταναλώσῃ.

Κοιμᾶται ἡ ἀθώα καὶ ὁ ὕπνος τῆς δὲν εἶναι ὁ ὕπνος τῶν παραφόρων πόθων καὶ τῶν ἀπραγματοποιήτων σκέψεων. Τὴν νεανικὴν τῆς ψυχῆν

δὲν ἐθεθήλωσεν εἰσέτι τὸ πάθος ὑπὸ μίαν οἰανδήποτε μορφήν του, καὶ τὸ αἰσθημα δὲν ἔφθασεν ἀκόμη εἰς τὸ πύρινον ζεῦσι του, εἰς τὴν φλόγα τοῦ ὁποίου καλοῦνται τὰ ὑψηλὰ συναισθήματα καὶ αἱ ἰδεώδεις πτήσεις. Ὅ,τι βλέπει γύρω τῆς εἶναι ἀκριβῶς ἢ πραγματοποιήσις τῆς φύσεως ὅπως τὴν φαντάζεται, ὅπως τὴν ὀνειροπολεῖ, ὅπως τὴν νομίζει ὑπάρχουσαν. Εἰς τὴν ἀκριβείαν τοῦ ἰδικοῦ τῆς κόσμου τὸ πράσινον τῆς ἐλπί-

δος ἀναμιγνύεται μὲ τὸ κυανοῦν τῆς αἰσιοδοξίας καὶ μὲ τὸ λευκὸν τῆς ἀθωότητος. Ἐὰν πολὺ πολὺ στίζεται κάπου ὁ πίναξ ἀπὸ τὸ ρόδινον τῆς νεανικῆς ζωῆς, τῆς ζωῆς τῆς γεμάτης ἀπὸ τὸ σφρίγος καὶ τὴν ἐκχειλισίαν τῶν πρώτων χρόνων.

Ὁ ὕπνος τῆς δὲν εἶναι — ἀκόμη ὀλιγώτερον — ὁ ὕπνος τοῦ ζητοῦντος ν' ἀνακουφισθῇ, νὰ ἐλαφρώσῃ τὴν ψυχὴν του. Τίποτε δὲν βαρύνει τὸ

παρθενικόν στήθος ὥστε νὰ ζητήσῃ τὴν ἀνακούφισιν εἰς τὸν ὕπνον καὶ εἰς τὴν ἡρεμον καὶ ἀθῶαν ζωὴν· ἡ γαληνιαία νύξ διαδέχεται τὴν ἔσυχον καὶ ἀπολαυστικὴν ἡμέραν ὅπως εἰς τὴν φύσιν αἱ ἀστροφεγγεῖς νύκτες τοῦ Μαίου διαδέχονται τὰς ἡλιολούστους ἡμέρας του.

Κοιμάται ἡ θῶα.

Ὁ ὕπνος διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀπαλὴν καὶ ἀμόλυντον παρθενικὴν κλίνην συνεκάλεσεν ὡς συντρόφους τὰ ὠραιότερά του ὄνειρα.

Εἰς τοὺς κλειστοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ὄνειροπόλου ὑπάρξεις, παρουσιάζεται τῶρα ὁ κόσμος ὁ γαλανός, ὁ κόσμος ὁ ἀνέφελος, ὁ κόσμος ὁ πλήρης ποιήσεως καὶ ἀπολαύσεως.

Ἐκτείνεται πρὸ τῶν κλειστῶν ὀφθαλμῶν ἀνοικτὸς ὁ παράδεισος τῆς ψυχῆς, ὁ τόπος τῆς γλῶσσης καὶ τῶν ἀστέρων, ἡ παραλία εἰς τὴν ὁποῖαν κυλλεται ἀπαλὸν τὸ κύμα τῆς ζωῆς.

Εἰς τὸν γλοερὸν ἐκείνον παράδεισον μεταξὺ τοῦ οὐρανοῦ τοῦ ἀστροπληθοῦς καὶ τῆς ρωμαντικῆς παραλίας, μία μορφή ἀποσπάται σιγὰ σιγὰ καὶ εἰς τὴν θάλασσαν ἀνοίγονται διάπλατοι οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς νεανικῆς ψυχῆς.

Ἐχει καὶ τὸ ἀπολύτως ἐξαιρετικὸν ἡ μορφή ἐκείνη.

Ἀορίστως μόνον ἐνθυμίζει καὶ ὑπαρκτὸν, καὶ γνωστὸν. Γενικῶς ὅμως εἶναι ὅ,τι ἠδύνατο νὰ πλάσῃ ἡ νεανικὴ φαντασία καὶ νὰ ποθήσῃ ἡ ἀθῶα τῆς ψυχῆς.

Εἶναι ὁ ὠραίος νέος τὸν ὁποῖον εἶδε καὶ ἄλλοτε. Εἰς τὸ βλέμμα του φαίνεται ἐξωγραφισμένη μία ἀπέραντος γλυκύτης. Ἢ στάσις του προδίδει ἔκτακτον εὐγένειαν ψυχῆς.

Εἰς τὰ ὠτά της ἀκούει τῶρα τὴν φωνὴν του, εἰς τὴν ὁποῖαν μίαν ἀηδῶν ἐδάνεισε τὴν μελωδίαν της. Ἢ τῆς λέγει :

Καλὰ καλὰ δὲν ἐννοεῖ.

Δὲν ἤκουσε ποτὲ ἄλλοτε τόσον ἀρμονικὴν φράσιν καὶ αἱ λέξεις τὰς ὁποίας μεταχειρίζεται δὲν ὑπῆρχαν ἕως τῶρα εἰς τὸ λεξικὸν ἐκείνων μὲ τούτους ὁποῖους ἀμίλησε.

Ἢ τῆς λέγει :

Αἱ λέξεις ἐξέρχονται ἀπὸ τὸ στόμα του ὡς ὕμνος πρὸς τὰς καλλονὰς της, ὡς συμβόλαιον πίστεως καὶ θαυμασμοῦ πρὸς τὴν ἀγνότητά της.

Ἐν ἑλαφρὸν ἐρύθημα χρωματίζει νῦν τὰς παρειάς της καὶ τὰ χεῖλη της διαστελλονται εἰς γλυκύτατον μειδίαμα.

Καὶ εἰς τὸν ὕπνον της ὅμως ἀκόμη προσπαθεῖ νὰ κρύψῃ τὴν ἐντύπωσιν τὴν ὁποῖαν τῆς ἔκαμαν τὰ πρωτόκουστα ἐκεῖνα λόγια. Καὶ καὶ

τὸ ὁποῖον ὡς ἑλαφρὰ πνοὴ ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ στόμα της, εἶναι ὡς ἑνας ὑπομελισμὸς πρὸς τὴν μελωδίαν τῶν φράσεων τὰς ὁποίας ἀκούει.

Τὸ ὄνειρόν τῶρα συγχίζεται καὶ ἡ μορφή τὴν ὁποῖαν διέκρινεν εἰς τὸ νεφελοῦδες περιβάλλον της, διαλύεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον.

Διότι τὰ ὄνειρα τὰ ἀθῶα δὲν ἔχουν διάρκειαν. Τὰ ἐπίμονα ὄνειρα μόνον εἰς τοὺς ἐγκεφάλους τοὺς βαρεῖς καὶ ἀκανονίστους καὶ μόνον εἰς τὰς ψυχὰς τὰς πολυπαθεῖς καὶ τὰς κακὰς ἐπανέρχονται ὡς ἀμῆνη ἐνοχλητικά.

Τὰ ὄνειρα τὰ ἀθῶα εἶναι ὅπως ἡ χρυσαλλίς τῆς ὁποίας τὴν ἑλαφρὰν πτῆσιν μόλις αἰσθάνεται τὸ ἀνθύλλιον ὅπου θὰ ἔκλυτε καὶ θὰ ἐκλονίζετο ὑπὸ τὸ βάρος μιᾶς ἀγρίας σφήκας.

Διελύθη τῶρα πλέον τὸ ὄνειρον.

Ἢ ἀθῶα κόρη κοιμάται ἀκόμη.

Ὡς μελωδικὸν νανούρισμα ἀνυψοῦται γύρω της, ὁ βόμβος τῶν ἀορίστων ἐλπίδων τοῦ μέλλοντος.

Τοῦ μέλλοντος τὸ ὁποῖον φαντάζεται ῥόδινον ὅπως τὸ παρόν.

Ἢ νὰ λέγῃ ἄρα γε τὸ νανούρισμα τῶν ἐλπίδων εἰς τὴν ὠραίαν κοιμωμένην ; Τὴν βεβαίως ὅτι ἡ ζωὴ της θὰ ἦναι ἡρεμος καὶ γαληνιαία ὅπως ἡ ἀτμοσφαῖρα ἡ ὁποία τὴν περιβάλλει σήμερον ;

Τὴν πείθει ὅτι εἰς τὸν δρόμον της ἡ τύχη ἔσπειρε τὰ ῥόδα καὶ τὰς ἀκακίας ὥστε ἐπάνω των νὰ πατῇ ὁ ἀβρός της ποῦς διὰ ν' ἀποφύγῃ τοὺς χάλικας τῆς ὁδοῦ ;

Ἀπὸ τὸ διαφανὲς παραπέτασμα τῶν ἐλπίδων φαίνεται ὀπισθεν καταπράσινος ὁ κάμπος τοῦ μέλλοντος. Ἐκτείνεται ἀπαλὴ εἰς τὸ ἀπειρον ἡ πεδιάς πρὸς τὴν ὁποῖαν φέρει τὸν δρόμον της ἡ κόρη.

Τὰ μάτια της τ' ἀθῶα δὲν βλέπουν κανένα κίνδυνον, διότι δὲν φαντάζεται κινδύνους ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δὲν τοὺς εἶδεν ἀκόμη. Εἰς τὰ μάτια της τ' ἀνοιγόμενα τῶρα εἰς τὸν κόσμον διαφεύγει ὁ βᾶτος ὁ ὁποῖος κρύπτει τὴν φωλεὰν τῆς ἐχθρῆς καὶ τὸ βάραθρον τὸ ὁποῖον σκεπάζεται ἀπὸ ἐλκυστικὸν τάπητα γλῶσσης.

Τὴν νανουρίζουν ὅμως αἱ ἐλπίδες τῆς ὠραίας, τῆς ἀθῶας, τῆς ἀπολαυστικῆς ζωῆς. Ἄς μὴν ἀνοιχθοῦν τόσον γρήγορα οἱ ὀφθαλμοὶ της.

Ἄς ἐξακολουθήσῃ νὰ τὴν ἀποκοιμίζῃ ἡ ἀθωότης της καὶ ἡ γαλήνη τῆς συνειδήσεώς της. . .

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΙΖΥΗΝΟΥ

ΛΗΚΕΔΟΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΕΚ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΘΑΝΑΤΩΝ
ΑΥΤΟΥ ΔΙΑΣΩΘΕΝΤΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ ΤΟΥ

ΜΙΑ ΚΑΡΦΙΤΣΑ

Μια καρφίτσα σὺν ἀστέρι
'ς τὴν γραβύτα μου φαντίζεται —
Εἶν' ἀπὸ μιᾶς φιλῆς χέρι,
μὴ 'ρωτᾶτε πῶς τὴν μοιάζει.

*

Τ' ἀβολὸ τῆς τὸ χρυσῆρι
φλογερὸς ἀκτίνες χόνει,
σὺν τὴν νέα καρδιά, ποῦ εἰκόμη
'ς τῆς Ἀγάπης τὸ καμίνι.

*

Τὰ ἰβραϊά τῆς λουλούδια,
μαύρα γύρω σμαλευμένα,
'μοιάζουν χαρωπὰ τραγῳδία
μέσ' ἀπὸ καθήκους βγαλμένα.

*

Δυὸ βουμπίνια, ποῦ τρανιάζουν
κάθε ποῦ θ' ἀνοιγοκλείου,
δάκρυα μεταμμένα μοιάζουν
τῆς καρδιάς ποῦ ἔχει μολύσει! . . .

*

Τι καρφίτσα! . . . Ὡσὸν κἄτι
μυστικὸ μαγοφτιασμένο,
ἄλλο φαίνεται 'ς τὸ μάτι,
ἄλλο μέσα ἔχει κρυμμένο :

*

Δίπτυχο εἰκονοστάσι,
ἔχει δυὸ φτερά κι' ἀνοίγουν,
μιὰ μπαρίτσα, ποῦ σὲν πιάσει
τὰ σφαλεῖ ζανὰ καὶ σμίγουν.

Καὶ γιόρταιο περιβάλλει
ποῦναι μέσα αὐτοῦ κλεισμένο,
ὅπως θύλαι εἰκόνα μίξι
ἀπὸ πλάσιμ' ἀγαπημένο.

*

Καὶ γι' αὐτὸ ὅσαι διοῦν 'ς τὴ σήθαι
νὰ τῆνε φορὰ μὲ χίρι,
τὴν θαμνοῦν — ὡς ἴερο ἀλάθει! —
'Ἐρωτος προσκυνητάρι. . . .

*

Μὰ πῶς πάλαι τὴν εἰκόνα
μέσ' αὐτοῦ νὰ περιελθῶ —
Τῆς καρδιάς μου τὴν κοκύναι
μέσ' ἐπὶ κτεταλλο τὸ κρῖνο :

*

Κόσμη ἀγριουκῆ, ζηλιάρη,
λάθος κάνεις, διόρθωσέ το :
Νὰ τοῦ τέμπλου ε' ἀνοιχτάρι,
ἀνοιξέ, προσκένησέ το. . . .

*

Τι θαμνώνεται ἡ ματιέ σου
'μαρὸς 'ς τὴν λάμψη ποῦ προβέλλει
εἶναι τριχὺ αὐτὰ, στοχάσαι,
. . . ἀπὸ μιᾶς ξανθῆς πεφύλλει!

*

Μὰ δὲν εἶν' ἀχνὸ μετὰξι
ποῦ τὸ βάρφουσε 'ς τὴν Κίττα,
εἶναι φῶς ποῦ τῶχαι στέλξει
μιὰ χρυσὴ τοῦ ἡλίου ἀκτίνα.

Ὡς ποῦ τῶχαι βάλει' ἡ Δόσι
καὶ τὸ στέλλει θεωρησμένο
μέσ' ἀπὸνα κυπαρίσσι
'ς τὴν Ἑλλάδα φροντωμένο.

Ὡς ἀπ' ε' ἄμορφο κεφάλαι
μιᾶς ξανθῆς ποῦ — νὰ μοῦ ξήση —
σὺν αὐτῇ δὲν ἔγειν' ἄλλη
τόσο φρόνιμη 'ς τὴν κτίση.

*

Μὰ, ἀν ξητήσε, βρὲ καθμένο,
ποῦν' αὐτὴ ἡ Θεὰ διχάμου —
θὰ τὴν βρῆτ' ἐδῶ κρυμμένη,
μέσα 'ς τὴ ζεστή καρδιά μου.

(1891)

Γ. Μ. Βιζυῖνος

ΑΡΝΗΣΙΣ

ΜΗΝΑΣ ν' ἀνταμωθεῖτε πάλαι
κατόπι ἀπὸ πολὺν καιρὸ,
σ' ἐρημωμένο παραγιάλι,
κανένα βράδυ δροσερό.

*

Σὰ εἶπανε, πῶς θ' ἀβρωσίσω
καὶ θέλεις τῶρα μὲ στοργῇ
νὰ πάρης τὸ ἀδικον ὀπίσω,
νὰ μοῦ γαιερῶσας τὴν πληγῇ.

Τὸν πόθο σου καταλαβαίνω —
'Ἦσῃσας, παρακαλῶ!
Ξέρω τί μ' ἔχεις καλεσμένο
'ς τὴν ἄκρην ἄκρη 'ς τὸ γυαλό.

*

'Ἢ θάλασσα, ποῦ σαξ κι' ἀφρίζει,
καὶ τὰ ναυτοπούλ' ἀπειλεῖ,
τὴν πῖσι σου θὰ μ' ἐνθυμῆξῃ,
καὶ τὴν ἀγάπη τὴν πολλῇ.

Γιατί καθώς όρμαίει ό γλάρος
πάνω 'ς τό ψάρι τό παχύ,
έτσι χοιμάς και σό μέ όάρβος
νά κάμης 'Ένα δυστυχί!

Κι' άν αβριο ν' αποθάνω μέλλω,
καθώς μ' εκάμην οι καιριοί,
τόν έρωτά σου δέν τόν θέλω
'ς τήν ύστερινή μου τή στιγμή.

Κανείς για όάνατο δέν γέρνει
πάνω 'ς τήν άπιστη τήν νιά,
μετάδοσι κανείς δέν παίρνει,
άπό τό χέρια τοό φονιά.

(1892)

ΑΦΑΙΡΕΜΕΝΗ

'Σ τ' άνοιχτό τό παραθύρι,
όπως έλαχ' έχει γέρει
λωπημόνη κοπελιά, —
Δέν τήν μέλει πώς ή αώρα
παίξει και σκορπά τό μαύρι,
τά λυμένα της μαλλιά.

'Σ τόν άγκώνα άκουρισμένη,
'ς τήν παλάμη έχει γεμίνη
τήν ώραία κεφαλή,
Και βεβαίως δέν τό ζέρει,
πώς τ' όλόγυμνό της χέρι
μέριος πόδους προκαλεί.

'Η χλωμή μορφή της μουίζει
τό λευκόανθεμο ποό σπάξει
τοό Βορριά ή ψυχρή πνοή,
Κόρη μόλις 'ς τά δεκάξη,
ποιά φουρτοόνα έχει ταράξει
τήν αόάια σου ζαή;

(1892)

ΤΟ ΚΑΤΩ ΚΑΤΩ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

Έχω μιá άχειρνή σακκοόλα,
έλαιόρά, λεπτή,
Κ' έχω και μιá γυναικούλα,
άν τó τρέπιο τό κοστí!

Τώρα τοότο 'κίνο θέλει,
δίδει προσοχή,
και άν δέν έχω, δέν τής μίλλει
κόσμος όλος νά καγή.

Μέ καθρό και μέ γλυκάδες
έξηγώ βαρεία,
πώς δέν βρέχει ό Θεός παράδες,
δέν βρέχει ό Θεός φλουριά.

Μά ή κυρά άπ' αύτά δέν ζέρει,
κράζει, θέλει, άπαιτά!
Τό γουδι τό γουδοχέρι,
μέσ' 'ς τήν ώρα τά 'λεπτά!

'Αν τό κέφι μου δέν γείνη,
'πόψε, δυστυχί,
'ς τή στενοόλα πέφτω, κλίνη,
νά κοιμοόμαι μοναχί.

(1892)

ΠΟΤΕ ΑΓΑΠΗΘΗΚΑΜΕ

Απρίλη μήνα έλκέσθηκα
άπ' τά γονιά σου κάλλη,
'Απρίλη έντοπισθηκα
μέσ' 'ς τή γλυκειά σου άγκάλη.

'Απρίλη έρωτεόθηκα
τά χερσά σου 'μάτια
κι' 'Απρίλη έμπερδεόθηκα
'ς τά δόλια σου πλεμάτια,

(1892)

'Απρίλη τόν έφίλησα
τόγ φοόλινο λαιμό σου,
για άγάπη σό φίλησα
και μ' έκαμες δικό σου.

Απρίλη ναι καμάρωσα
τά βόδα τών σπηθών σου,
τήν πίστι μου χαλάρωσα
κι' έπεσα 'ς τόν βωμόν σου.

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΓΑΜΟΥΣ ΜΑΣ

Τογ παπά τά μέρια εόλόγια
δέν μου 'φέξαν 'ς τήν ψυχή,
'ς τά βουδουσιατά του λόγια,
δέν τοό αίχα προσοχή.

'Όταν όμως δαχτολίδι
μάς άλλάξαν φωτεινό,
ό Θεός σ' ήμέ σέ δίδει
έννοιωσα άπ' τόν οόρανό.

(1892)

Κι' όταν βύλλαμε στεράνι
ένας μας τοό άλλουνοό,
είπα ό Θεός μός κάνει
έναι τήν καρδιά και νοό.

Κι' όταν δώσαμε τό χέρι
κι' ιδωθήκαμε ζανά,
ήξουρα πώς σ' αίχα ταίρι,
ταίρι για παντοστινά.

Ο ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΟΣ

ΣΤΑ κοράλλιά σου χεῖρα
 ε' ὄνομά μου μία φορὰ,
 τὸ διαβάξαι ὅλοι οἱ φίλοι
 καὶ τὸ εἶχεσ μετ' χαρὰ.

*

Καὶ 'ς τὰ ὄνειρά σου ἀνέμα,
 ὅταν ἔμεθα παιδιά,
 ε' ὄνομά μου εἶχεσ 'ς τὸ στόμα
 καὶ ἔμένα 'ς τὴν καρδιά.

*

Τώρα, ἀν' πᾶ νὰ μ' ἀναμύρη
 ἀπ' εἰς φίλος μας κορυμιά --
 ποῖός με εἶδε, ποῖός με ξέρει,
 γιὰ νὰ μ' ἔχης γνωριμιά! . . .

*

Τώρα ὡς κ' ἔμπροσ 'ς τὸν ἄγιο
 τοῦ Θεοῦ ξαγορευτή
 ε' ἀπαρνέσαι με κορυμιά
 πῶς με εἶχεσ ἐραστή!

(1891)

Ὅμοι, ὅσο περιγέλιο
 κ' ἀν τοῦ κόμης τοῦ παπῆ,
 δὲν θὰ σβύσῃς τὸ εὐαγγέλιο
 τῆς καρδιάς τοῦ ε' ἀγαπῆ.

*

Σὸ μὲ τῶμεθες -- θορήσαι! --
 πῶς τὰ δίδουν τὰ παιδιά,
 πῶς κοιμῶνται -- ἀνάθρημά σε! --
 ταῖρι, ταῖρι τὰ πουλιά.

*

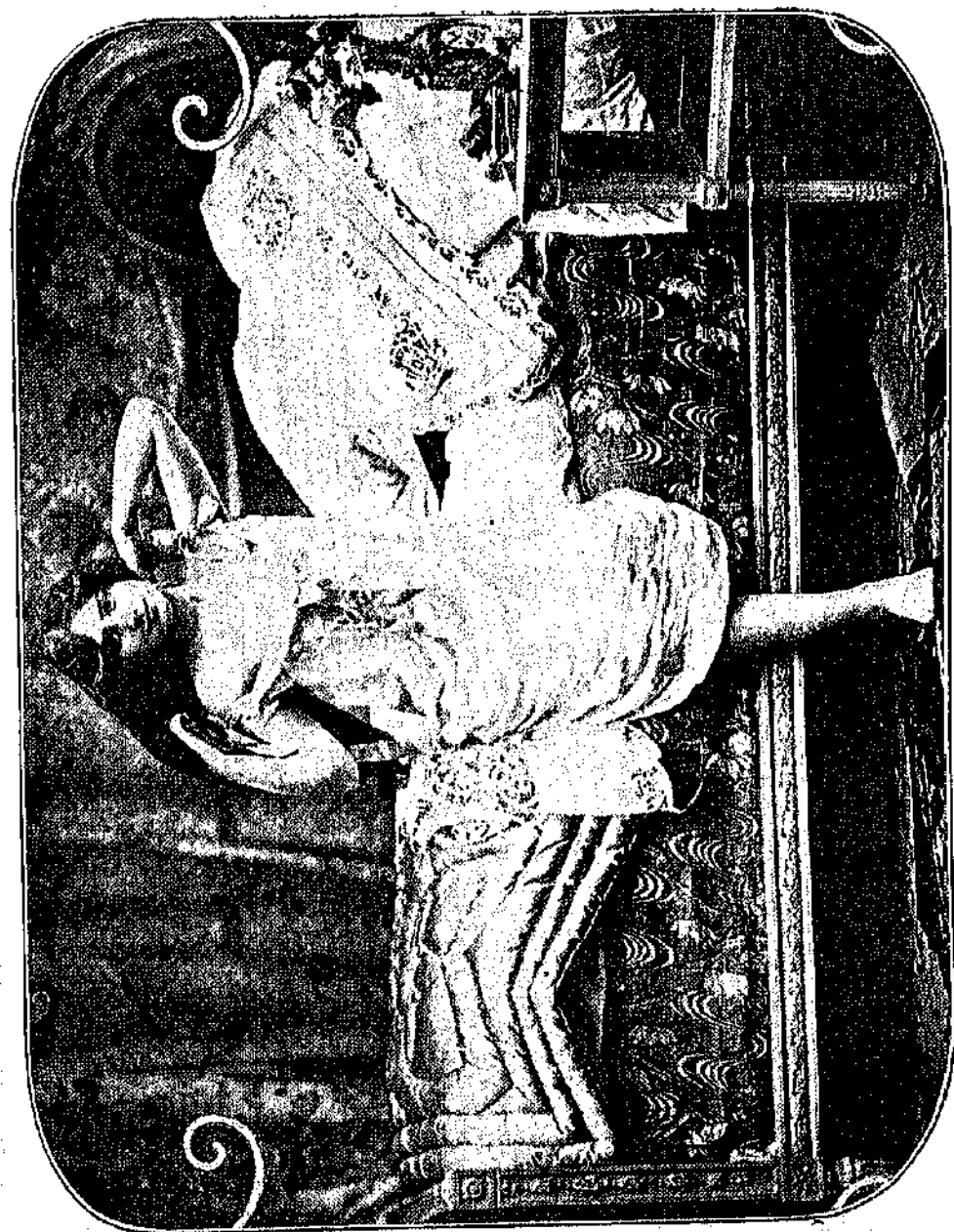
Κί ἀν ἐγνωρίζ' ἀπ' τὸ χέρι,
 πῶς θὰ μοῦθῃς μετ' φορὰ,
 θάβιαξαι σκληρὸν μαχαίρι,
 νὰ σοῦ κόψω τὰ φτερά.

*

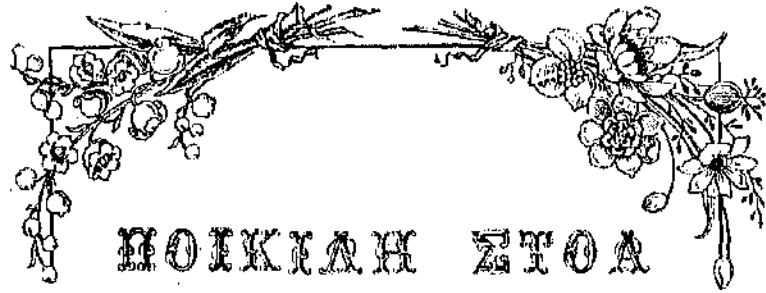
Καὶ θὰ τῶρα κηρυγμένον
 'ς τὸν καθένα κωνητό:
 Τὸ πουλί τὸ μαριμένον
 τὸ κατάστρεμα ἔγινε.

† ΓΕΩΡΓΙΟΣ Μ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ

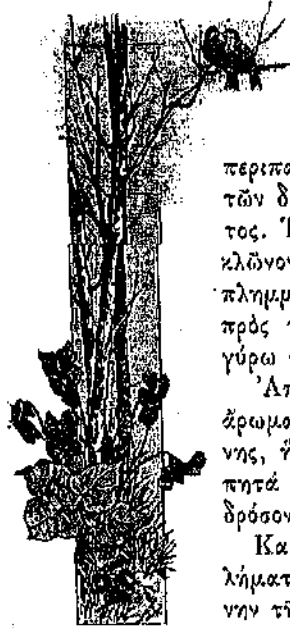
※ H E L P I Z ※

ΒΟΙΚΛΙΑ Η ΣΤΟΑ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΡΙΛΗ

ΘΕΡΙΝΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

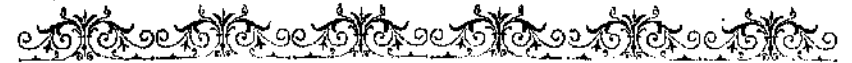
ΚΑΙ ΕΔΩ ἡ αὐγή, ἀγαπητὴ μου φίλη, ἀπλώνει δειλὰ εἰς τὸ στερέωμα τὴν χλωμὴν φωτολαμπὴν τῆς ῥοδοδάφουσα τὰς κορυφὰς τῶν βουνῶν. Ἡ πρωϊνὴ αὔρα ψιθυρίζει περιπατῶς διὰ μέσου τῶν δροσολουημένων φυλλωμάτων τῶν δένδρων τὴν μυστηριώδη γλῶσσαν τοῦ αἰωνίου ἔρωτος. Τὰ πουλάκια γοργοπετοῦν ὀλόγαρα ἀπὸ κλιῶνου εἰς κλιῶνον καὶ ἐκχύνουν εἰς μελωδίαν κάθε πόθον τῶν τρελλόν, πλημμυροῦντα τὸν ἀέρα μὲ μίαν ὠδὴν χιλιόστομον, ὠδὴν πρὸς τὴν ζωὴν, ἡ ὁποία σφύζει μὲ τὴν φαιδρότητα γύρω των.

Ἀπὸ τὸ γειτονικὸ βουνὸ τῆς Μάλης φθάνει μαζί μὲ τὸ ἄρωμα τοῦ θύμου τὸ γλυκύφωνο κουδούνισμα τῆς στάνης, ἥτις μαδᾷ πρῶτῃ πρῶτῃ μὲ τὸ γλυκοχάραγμα τὸν τάπητά του τὸν βελούδινον, ὑγρὸν ἀκόμη ἀπὸ τὴν νυκτερινὴν δρόσον.

Καὶ ἐδῶ τὸ κῆμα ἀφίνει ἀπαλὰ εἰς τὴν ἀκτὴν ὑγρὰ φίληματα. Ἡ φιλήρημος ἀηδὼν ταραττεῖ τὴν πένθιμον γαλήνην τῆς νυκτός μὲ τὸ εὐστροφον ἄσμα τῆς, ἀποδίδουσα εἰς περιπαθεῖς στεναγμούς ὅ,τι αἰσθάνεται ἡ μικρὰ τῆς καρδία.

Ὁ ἥλιος μεταστοιχείωνει καὶ ἐδῶ εἰς πελωρίους ὄγκους ἀπέφθου χρυσοῦ τῆς δύσεως τὰ νέφη, λουόμενος εἰς τὰ γαλανὰ νερά τοῦ Ἴοντου καὶ ἀπλώνει ἐπὶ τοῦ γλαυκοῦ ἀπέιρου μίαν ἁρμονίαν ἁορίστων ἀποχρώσεων ῥίπτουσαν τὴν ψυχὴν εἰς γλυκύτατα ὄνειρα.

Αἱ καλλοναὶ ὅμως αὐταὶ ἀγαπητὴ μου φίλη, τὰς ὁποίας ἡ πάγκαλος φύσις ἀκορπίζει μὲ τὴν ἀηδονίαν καὶ μὲ τὴν ποίησιν γύρω μας κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν τῆς ἡμερινῆς ῥαστώνης καὶ τῶν σεληνοφωτιστῶν περιπάτων, ἐδῶ, εἰς τὴν ἀκτὴν αὐτὴν τῶν Φιλιατρῶν τὴν κατασπαρμένην κομψῶς ἀπὸ μικρὰ ἀπιτάκια ἀναδυόμενα πάλλευκα, ὡς κύκνοι, ἀνάμεσα ἀπὸ τὴν πλουσίαν βλάστησιν τῆς σταφίδος τὴν καταπράσινον —

πλασιώνουν τὴν τραχεῖαν εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἀναζητοῦντος εἰς τὰ στέρα τῆς μητρὸς γῆς τὸν χρυσὸν τῆς ἐργασίας.

Ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν μὲ τοὺς χαλυθδίνους μυῶνας καὶ τὰς ἀλυγίστους γομφώσεις καὶ τὰς ὀρειχαλκίνας ἐπιδερμίδας τῶν μηχανῶν αὐτῶν τῶν ἀναλυομένων ὑπὸ τὸν πυριφλεγῆ ἥλιον τοῦ Ἴοντου εἰς ἰδρωτὰ καὶ ἐξατμιζομένων εἰς ἀποπνοίας, τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν μὲ τὰς ἀπλᾶς σκέψεις καὶ τὰς ἀφελεῖς ἰδέας, τῶν ὁποίων τὰ εὐρέα στήθη δὲν εἶναι καὶ στείρα ἀπὸ εὐγενῆ καὶ γενναῖα αἰσθήματα, αἰσθάνεσαι ἐαυτὴν πολὺ πλησίον εἰς τὴν φύσιν καὶ ἀντιλαμβάνεσαι τῆς ζωῆς κατὰ ἓνα τρόπον ἀσυνήθη καὶ ἐκπλήσσοντα, ἀνακαλύπτουσα αὐτὴν ὑπὸ τὴν ὄψιν τῆς τὴν ἀψιμυθίωτον καὶ τὴν ἀπολαμβάνεις ὑπὸ μίαν μορφήν ἀφελῆ καὶ ἀνεπιτήδευτον. Ἐγὼ τοῦλάχιστον εὕρισκα πολλὴν εὐχαρίστησιν εἰς τὴν ζωὴν αὐτὴν, ἡ ὁποία κυλᾷ ἡρέμα, ὡς σιγαλὸν ῥυάκιον ὑπὸ τὴν χλόην, ἀπηλλαγμένη ἀπὸ ὅλας τὰς ἀνιάρως ὑποχρεώσεις μὲ τὰς ὁποίας τὴν σφίγγει ἀλύπητα, ὡς στηθόδεσμος, ὅ,τι ἀποκαλεῖται κοινωνικὴ ἀνάγκη.

Εἰς μίαν ἀπὸ τὰς μονήρεις περιπλανήσεις μου ἀνὰ τοὺς ὄφιοις δρομίσκους τοῦ Ἀγρίλη, εἰς τὰς ὁποίας ῥίπτομαι συνήθως, ὅταν ὁ ἥλιος περιστέλλει ὀπισθεν τῶν χρυσοπαρύφων νεφῶν τῆς δύσεως τὰ κράσπεδα τῆς μεγαλοπρεποῦς πορφύρας του, ἀφίνουσα τὸν καλὸν μου πατέρα νὰ μεταρᾷ μόνος μὲ τὸ ῥυθμιζὸν βῆμα του τὰ καλαμόφρακτα στρατόνια μας βυθισμένος εἰς τὰς ἰδιαιτέρας σκέψεις του—συνήτησα μίαν μικρὰν κόρην ἐπιτηροῦσαν 3-4 πρόβατα, ἅτινα ἀπεψίλωναν τὰ χορτοσκαπαημένα ἄκρα ἐνὸς δρομίσκου λησιμονοῦντα ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ βόσκημα, διὰ νὰ βυθίσουν τὰ θολὰ βλέμματά των εἰς τὸ κενὸν καὶ ν' ἀφήσουν ἀπὸ ἓν παραπονετικὸν βέλασμα, ἓνα μητρικὸν χαιρετισμὸν πρὸς τὰ ἀπόντα μικρὰ των γεμάτου τρυφερότητα, τὸν ὁποῖον ἤρπαζεν ἀπὸ τὰ στόματά των καὶ ἐκουρέλλιζεν ἀσπλάγγως ὁ γοργόπτερος μπάτης. Ἰπὸ τὴν διαφανῆ πορφύραν τῶν τελευταίων ἡλιακῶν ἀκτίνων, αἱ ὁποῖαι τὴν ἐθώπευον, τὸ ἐκφραστικὸν πρόσωπόν τῆς ἐξιδανικεύετο εἰς μίαν ἀσύλληπτον μορφήν Χερουβεὶμ.

— Πηγαίνει σχολεῖον μικρὰ μου τὴν ἐρωτῶ.

— Ὅχι! Δὲν μ' ἐστειλεν ἡ μάνα μου ἀπαντᾷ θαρράλειως.

— Τότε πῶς θὰ παντρευθῆς, ὅταν μεγαλώσῃς, ἀφοῦ δὲν πηγαίνει τῶρα σχολεῖον, τῆς ἐπαναλαμβάνω.

Εἰς ἀπάντησιν ὤψασε τοὺς μεγάλους γαλανοὺς ὀφθαλμούς τῆς ἐπάνω μου καὶ μ' ἐκύτταξε περιέργως, ἐνῶ ἡ ξανθὴ μορφή τῆς προσέλαβε μίαν ἐκφρασιν ἀπορίας, ὡς ἂν νὰ ἤθελε νὰ μοῦ εἴπῃ.

— Ἐῆρω καὶ ἐγώ, πῶς θὰ συμβιθασθοῦν αὐτὰ τὰ πράγματα τοῦ μοῦ λές!

Δὲν εἶχα ἀκόρη κάμψῃ τὴν γωνίαν τοῦ δρομίσκου, ὅταν ἤκουσα ὀπισθὲν μου μίαν χρυσταλλόχο φωνήτσα :

— Ἐ μάννα! Ὄρε μάννα! Ἐλκὲ πᾶρ' τὰ πρόβατα, γιατί' γὼ πάου σολοσιό!

(Ἀγρίλης, Ἰούνιος 1900)

Ἡ φίλη σου
ΕΛΕΝΗ ΦΡΑΓΚΑΝΤΩΝΗ

ΑΠΟΝΥΧΤΕΡΑ

Ω οί θλιμμένες ἄρρες!
Μέσα στὴν ψυχὴ μου
Ἀνάβουν νεκροκέριμα
Ἵω καὶ τὰ κρατοῦσα
Καθὼς τόρα, πάντα,
Τὴ λευκὰ σου χέρι.

Ω οί θλιμμένες ἄρρες!
Τι μελαγχολία
Πᾶσα ἢ πλῆσι δέχεται
Ἐγγαίως μεταφοφῶρες
Πλέκουν λογισμὸ μου
Ἰσοσθῆ σου δόχτι.

Ω οί θλιμμένες ἄρρες!
Μέσα στὴν ψυχὴ μου
Ἀνάβουν νεκροκέριμα
Ἵω καὶ τὰ κρατοῦσα
Καθὼς τόρα, πάντα,
Τὴ λευκὰ σου χέρι.

ΝΕΚΡΩΜΕΝΟ φέγγος
Χύνει τὸ φεγγίρι
Στάφρασιμένο κῆρι
Ποῦ γοργονυλῆ,

Νεκρωμένο φέγγος
Πῖνει τὸ χοιτάρι
Ποῦ ἀτὰ μαρφοβοθῆρι
Σίεται σιγαλά.

Νεκρωμένο φέγγος
Ζῶνει τὰ πλατάνια
Καὶ τὰ κοπαρίσια
Τὴ ψηλά, ψηλά,

Ω οί θλιμμένες ἄρρες
Σὺ ἀψυχοῦ τὸ δῶρι
Σιωπὴ καὶ λύπη
Κάθε μιὰ στιγμή των
Φεύγει, φεύγει ἀϊρένια
Μὴ ἓνα καρδιοχτύπι.

Ω οί θλιμμένες ἄρρες
Ποῦ μοῦ ἀγολέν
Κίττοις ἱστορίαις
Ἵω ποῦ τὴν ψυχὴ μου
Τὴ μαρμαίνουν κίττοις
Κυθῶρες νιαταλιγίαις.

Νεκρωμένο φέγγος
Πλένει σὲ στεφάνια
Τῆς ἀρωγθαλίτσας
Τᾶνθιαι τὰ ἀταλιά.

Νεκρωμένο φέγγος
Μέσ' ἀτὰ κοιμητήρι
Σὲ στυροῦς, σὲ πλάκες
Σῆνεται δειλιά,

Νεκρωμένο φέγγος
Ἔχει ἀκῆμα γόρρι
Στὴν ψυχὴ μου ποῦ ἔριση
Κλαίει σιωπηλά.

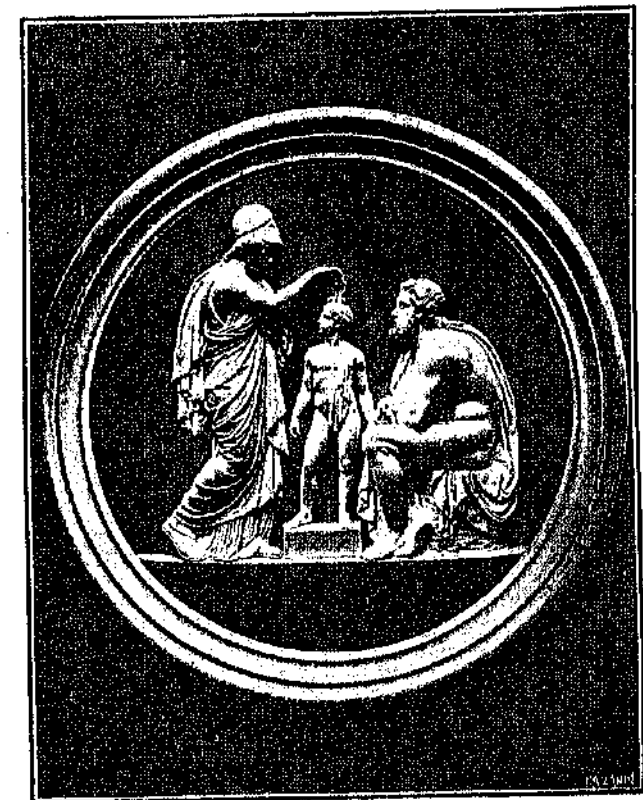
ΧΥΘΗΚΕ μέσ' στὸν κῆπό σου
Σταλιά, σταλιά ἓνα βράδυ,
Στοῖς ἀμπελῖνες τὸ αἷμά μου
Καὶ στὸ περιπλοκάδι,

Κ' οἱ αἰφραχτες τὸ ρούφηξαν
Φοιμημένες βαλομαῖνες
Καὶ μὲ λουλούδια κόκκινα
Σημέρωσαν κι' ἐκείνες.

Κ' ὄσα ἀνθία, κι' ὄσα ἀνθάκλινα
Μὲ τῆσπλαγιά σου χέρι
Μάζευρες κι' ἀλαφρόστρωσες
Νὰ κάμης μεσημέρι

Φλογιστικῶν κι' ἀνάλωσαν
Κ' ἐγὼν ἄγριο ρέμα
Καὶ κοιμισμένη σ' ἐπνέω
Μέσ' ἀτὸ δικό μου τὸ αἷμα.

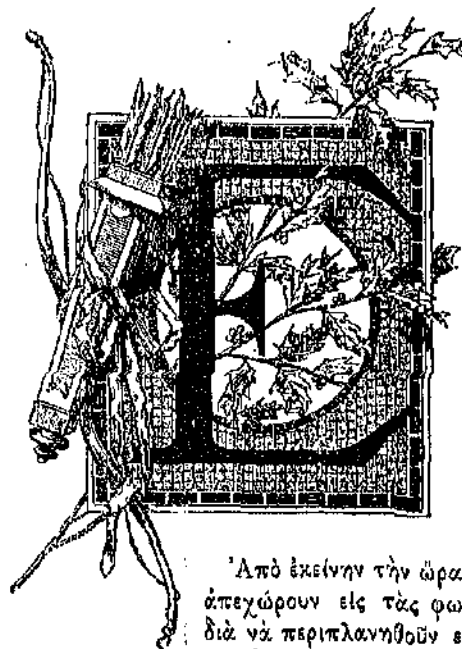
M. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ: Η ΣΟΦΙΑ: ("Ἔργον Θεοβιάδου")

ΠΟΙΚΙΛΗ ΣΤΟΑ

ΣΕ ΑΦΙΝΩ, ΕΣΜΕΡΑΛΔΑ

ΠΑΝΩ από τόν μαύρον του ίππον, ό όποιος δύσθυμος κάμπτεϊ τόν γλοερόν δρόμον — ώς νά έννοη και τό ευγενές ζήον άκόμη τήν λύπην του άποχωρισμού — ό ίππότης άποχαιρετά τήν δέσποιναν τών όνείρων του. Έξήμερωσε πλέον καλά και είναι άνάγκη ένωρίς νά εύρεθῆ εκεί όπου και οι άλλοι του σύντροφοι θα συνταχώσιν. "Άλλως τε δέν είχε νυκτώση εισέτι καλά όταν ώλισθησε σιγά σιγά όπισω από τόν τοίχον του κήπου της και εύρέθη μαζί της εις τήν ρίζαν της μεγάλης ελάτου, ήτις ήξευρεν έως τώρα όλα των τών μυστικά.

Από εκείνην τήν ώραν, τήν ώραν κατά τήν όποιαν τά κτηνά άπεχώρου εις τας φωλεάς των και αι νυκτερίδες εξήρχοντο διά νά περιπλανηθούν εις τά σκοτά, έως τήν στιγμήν καθ' ήν ό κορυδαλός άνήγγειλε τήν εμφάνισιν της αύγης, ή γηραιά ελάτη έσκίασε τούς δύο έρωτευμένους από τά ζηλότυπα μάτια τών νυσταγμένων άστρων και προσεπάθησε μέ τόν ψίθυρον τών φύλλων της νά καλύψη τόν ήχον τών φλογερών φιλημάτων και τών όρκων της αιώνιου αγάπης.

Και τά φύλλα τά τρέμοντα εις τήν πνοήν της νυκτός και ή αύρα ή παίζουσα εις τούς κλάδους εκράτησαν καλά τά μυστικά του άποχαιρισμού διά νά τά επαναλαμβάνουν κάθε βράδυ εις τήν κόρην. Άπέναντι μάλιστα από τήν γηραιάν ελάτην, έν χλωμόν δειλινόν — δειλινόν του όποιου τό χρώμα έμάρανε η αγάπη — θα έξυπνα κάθε βράδυ διά νά κινή τήν χλωμήν κεφαλήν του εις τούς αναστεναγμούς της παρθένου.

*

— Χαίρε, ώραία μου Έσμεράλδα! Ό έσπερινός άνεμος, ό όποιος πνέει τόσον γλυκά και εξήρανεν έως τώρα τήν ύγρασίαν τήν όποιαν άφι-

ναν εις τά χείλη μας τά φλογερά μας φιλήματα, θωπεύει νύν τήν σημαίαν του πλοίου τό όποιον θα μέ φέρη μετ' όλίγον μακράν σου. Το πτερόν του πλοίου μου κλίνει εις τήν πνοήν του, ως νά σέ άποχαιρετά και αυτό και ως νά κλαίη τό τέλος του ώραιου ειδύλλιου. Διότι έτελείωσεν, ώραία μου φίλη, τό ώραιον ειδύλλιον τό όποιον έως τώρα έλκνισε τήν ζωήν μας. Πρέπει νά φύγω. Ό άνθρωπος τόν όποιον έγνωρίσας έως τώρα ειρηνικόν ψάλτην της καλλονής σου και της εύτυχίας του, πρέπει από σήμερα νά γίνη ό άγριος υπερασπιστής της πατρίδος. Η χείρ ή όποιά εκοιπεν έως άπόψε τ' άνθη διά νά τά σκορπίση εις τήν ποδιάν σου, κραδαινει τώρα τό ξίφος τό όποιον θα καταπέση όρμητικόν και αιμοχαρές εις τας κεφαλές των έχθρών της πατρίδος. Ό γλυκός τρουβαδοϋρος, του όποιου ή λύρα είχε μόνον τας συμπαθητικάς χορδάς εις τας όποιας έφιθύριζε τό αιώνιον άσμα του έρωτος, πρέπει τώρα νά ύψωθῆ εις τόν τραχύν πολεμιστήν ό όποιος θ' αναστηλώση ένα λίθον, του τοίχου του Ισχυρού καθ' ου θα προσκρούση ό βάρβαρος επιδρομέυς. Όλιγαι ώραί αγάπης μας άπομένουν άκόμη, ώραία μου φίλη. Όλιγαι στιγμαι άπολαύσεως άκόμη και έπειτα ό πόλεμος ό άγριος, ή σύγκρουσις ή όρμητική, ό άγών ό επικίνδυνος και αιματηρός. Έκεί όπου άντήχει ή λύρα της αγάπης και του ώραιου, θ' άκουσθῆ τώρα ό παιών του αίματος και της φρίκης. Το στόμα τό όποιον ήσπάζετο τά χείλη τά φρικιώντα από πόθον και γλυκύτητα, πρέπει τώρα νά ψιθυρίση παρόρμησιν εις σφαγήν και εις αιματοχυσίαν. Τρέμει ή χείρ σου, ή χείρ τήν όποιαν έφιλησα και ελάτρευσα. Και μου ένθυμίζει ότι πρέπει ακριβώς έτσι νά τρέμη εμπρός μου ό βάρβαρος επιδρομέυς ό όποιος ήθέλησε νά πατήση τό έδαφος της πατρίδος. Άς τραγουδήσωμεν τό τέλος του ώραιου ειδύλλιου μέ τό όποιον έθαλαμώσαμεν τούς πόνους της ψυχής μας και εις τό όποιον ελησημονήσαμεν τας πικρίας μας. Άς ψάλλωμεν τό τέλος της ώραιάς και παθητικής Ιστορίας τήν όποιαν έγραψεν ό έρωσ μας εις τό μέγα βιβλίον της ζωής, της ζωής της γεμάτης από όνειρα, της γεμάτης από έλπίδας. Ω! Φυλλορόσοϋν πλέον τά όνειρα και αι προσδοκiai και πίπτουν ξερά εις τό χώμα τά γεννήματα της γαλανής φαντασίας της όποιας τό περιθώριον άφήσαμεν όσον τό δυνατόν πλατύτερον, διά νά γράψωμεν όσον τό δυνατόν περισσοτέρας τας άναμνήσεις της αγάπης μας!

*

— Χαίρε ώραία μου Έσμεράλδα!

Αφίνω όπισω μου τόν μέγαν κήπον εις τόν όποιον μ' έφερεν κάθε βράδυ ή αγάπη ως φωτεινόν άστρον. Αφίνω όπισω μου τά μεγάλα δένδρα τά όποιά έσκίαζαν από πάνω μας τό αίσθημα τό γεννηθέν εις τας δύο ψυχάς μας. Θα φύγω τώρα μακράν. Άλλ' οι κήποι ούτινες θα εύρεθούν εμπρός μου θα μου ύπενθυμίζουν νύκτας άλησημονήτους και αι γηραιαι έλατοι τας όποιας θα συναντώ θα μ' έρωτοϋν διά τήν αγάπην μου. Αι νυκτερίδες αι όποιαι θα πλανώνται επάνω από τό πεδίον τό γεμάτον από νεκρούς θα μου σημαίνουν τήν ώραν κατά τήν όποιαν

ἔπρεπε νὰ ἔλθω σιμά σου, ὠραία μου φίλη. Ἦ ἀστρα θὰ μὲ κατασκοπεύουν νομίζοντα ὅτι θὰ πάρω πάλιν τὴν ἀνθισμένην ἀτραπὸν, ἣ ὁποία

μ' ἔφερε πλησίον σου, τὸ χλωμόν δειλινὸν τὸ ὅποιον φύεται ἐκεῖ εἰς τὴν ἄκραν τοῦ εὐθύμου βυακίου θὰ μοῦ ἐνθυμίζῃ τὴν τελευταίαν στιγμήν τοῦ ἀποχωρισμοῦ μας, καὶ ὁ κορυδαλὸς ὅστις θ' ἀναγγέλλῃ τὴν ἀφίξιν τῆς

αὐγῆς θὰ σημαίνῃ δι' ἐμὲ τὴν ὥραν τοῦ ἀπασμοῦ τοῦ τελευταίου, καὶ θὰ συνοδεύῃ τὸ ἔσχατον μὲ τὸ ὅποιον σὲ ἀπεχαιρέτων ἕως τῶρα, τὸ πρῶτον ὅταν ἐπηδοῦσα ἐπάνω ἀπὸ τὸν χαμηλὸν τοίχον τοῦ κήπου σου.

Καὶ ὅταν τὸ βράδυ κουρασμένος ἀπὸ τὸν κάματον τῆς ἐκστρατείας θὰ κλίνω τὴν κεφαλὴν κάτω ἀπὸ τὸν οὐρανὸν τῆς πτωχῆς στρατιωτικῆς μου σκηνῆς, θὰ ἔρχονται γύρω μου τὰ ὠραία ὄνειρα, τὰ ὄνειρα τῆς περασμένης πραγματικότητος, διὰ νὰ μὲ κοιμίζωσιν εἰς νύκτα ἀπολαυστικὴν τὴν ὁποίαν θὰ διέρχωμαι μαζί σου, ὅχι ἐκεῖ εἰς τὸ νεκροβριθὲς πεδίων τῆς μάχης, ἀλλ' ἐδῶ εἰς τὸν μεγάλον κήπον, κάτω ἀπὸ τὴν γηραιὰν ἐλάτην καὶ ἀπέναντι εἰς τὸ χλωμόν δειλινὸν ποῦ μᾶς κυττάζει περίλυπον.

Τὸ στήθος τὸ ὅποιον ἔπαλλεν ἕως τῶρα εἰς τὴν ἀνάμνησίν σου μόνον καὶ τοῦ ὁποίου τοὺς παλμούς τὸσον συχνὰ ἐμέτρησες μὲ τὸ ἄβρον σου χερσὶν πρέπει νὰ ζωσθῇ τῶρα τὸν χαλύβδινον θώρακα. Δὲν εἶμαι στρατιώτης. Εἶμαι ποιητής. Ἄλλ' ἡ πατρις ἔχει ἀνάγκη τῶν τέκνων τῆς. Ἴσως δὲν ἀνδραγαθήσω εἰς τὸν πόλεμον καὶ ἴσως δὲν εὐτυχίσω νὰ τρέξω ὀπίσω ἐχθρῶν ἀνάνδρων φευγόντων. Πρέπει ὅμως νὰ προσφέρω εἰς θυσίαν τὸ αἷμά μου καὶ εἶναι ἀνάγκη μὴ τὸ σῶμά μου νὰ καλύψω τὸ ἔδαφος ἐπὶ τοῦ ὁποίου δὲν πρέπει νὰ πατήσῃ ὁ ποὺς τοῦ ἐχθροῦ. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἡ μοῖρα δὲν μοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ στραφῶ πρὸς τὰ ὀπίσω, εὐτύχημα δὲν θὰ ἦναι μέσα εἰς τὸν θόρυβον τῶν στεναγμῶν καὶ εἰς τὴν ἀγωνίαν τῶν θνησκόντων, νὰ περιπλανηθῇ ὁ τελευταῖος στεναγμὸς τοῦ τρουβαδούρου ὅστις ἀποθνήσκει μὲ τ' ὄνομα τῆς ἀγάπης του εἰς τὸ στόμα;

*

— Χαῖρε, ὠραία μου Ἐσμεράλδα!

Σοῦ ἀφίνω ὀπίσω μου τὴν θερμὴν ἀνάμνησιν τοῦ ὠραίου εἰδυλλίου. Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ μ' ἐνθυμῆσαι, ὠραία θεὰ τῶν ὀνείρων μου, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι καὶ ἂν ἀποθάνω ἐκεῖ κάτω εἰς τὸ πεδίων τὸ ἄγριον καὶ αἰμοδαφές, θὰ ζήσω ὅμως αἰωνίως εἰς τὴν καρδίαν εἰς τὴν ὁποίαν ἐγὼ πρῶτος ἔσπειρα τὸν σπόρον τῆς μεγάλης λατρίας.

Πάρε αὐτὸ τὸ πτερόν ἀπὸ τὸν πτερόν μου καὶ αὐτὰ τ' ἄνθη ἀπὸ τὸ στήθος μου. Ἦ ἄνθη ἄτινα ἔκοψα δι' ἐσὲ θὰ μαρτυροῦν καὶ δὲν θὰ μείνῃ τίποτε ἀπὸ τὴν ἀδύνατον ὑπόστασιν των. Τὸ πτερόν ὅμως θὰ μείνῃ διὰ νὰ σοῦ ἐνθυμίζῃ τὸν ἔρωτα ὁ ὁποῖος ἐπέταξε μακρὰν. Βάλε το εἰς τὸ στήθος σου τὸ λευκὸν πτερόν τοῦ πτεροῦ μου. Ἐκεῖ θὰ μετρήσῃ τοὺς παλμούς τῆς καρδίας σου καὶ ἂν ἐπιστρέψω κάποτε, θὰ κλίνῃ ἐπάνω μου τὸσας φορές ὅσας τὴν ἤκουσε πάλουσαν δι' ἐμέ.

Ἐχω ἀκόμη νὰ σοῦ εἶπω πολλὰ, ὠραία καὶ χαριτωμένη μου φίλη. Ἦθελα νὰ σοῦ εἶπω διὰ τοὺς ὄρκους τοὺς ὁποῖους ἠλλάξαμεν μεταξύ δύο φιλημάτων, αἰώνιον συμβόλαιον μιᾶς εὐκρινούς καὶ γλυκείας ἀγάπης, καὶ ἤθελα νὰ ἐπαναλάβω τὰ ὄνειρα τὰ ὁποῖα κατέστρωσα ὅταν σὲ εἶδα εἰς τὴν ἀνοιχτάτικην πρῶτην εἰς τὴν ἄκραν ἐκεῖ τῆς θαλάσσης ὅπου ἐμάζυνες κογχύλια. Ἦθελα ἀκόμη νὰ σοῦ ὁμιλήσω διὰ τοὺς πόθους, ὅτινες καίονται εἰς τὴν βράσιν τοῦ αἵματος πρὶν φθάσουν εἰς τὸ στόμα καὶ

ἐπεθύμουν ν' ἀπλώσω ἑκὼν μίαν φοράν ἐπάνω ἀπὸ τὴν κεφαλὴν σου τὸν γαλάζιον οὐρανὸν τῆς ἐλπίδος μὲ τὸν φεγγοβολοῦντα ἥλιον τῆς πίστεως.

Ἄλλὰ κλαίεις ὦραία μου Ἐσμεράλδα. Ἐπάνω εἰς τὰ χέρια μου αἰσθάνομαι νὰ βρέθῃ σιγὰ, σιγὰ τὸ δάκρυ ἀπὸ τὰ μαῦρά σου μάτια, ὅπως βέει τὸ πρῶτ' ἀόρατος ἢ δροσιὰ εἰς τὰ πέταλα τῶν ἀνθέων. Καὶ μοῦ καίει τὸ δάκρυ σου τὰ χέρια μου, ὦραία μου καὶ ἀτυχή φίλη καὶ φοβοῦμαι ὅτι θὰ τὰ κοιάνῃ τὸ δάκρυ σου τόσον, ὥστε τὸ πρῶτ' ὅταν τὸ χέρι θὰ ἦναι ἀνάγκη νὰ δράξῃ τὴν βαρεῖαν ἱπποτικὴν σπάθην, δὲν θὰ ὑπάρχῃ σὰρξ ἀλλὰ μόνον ὀστά. Ἄλλὰ καὶ τί ἄλλο θὰ ἦναι τὸ σῶμα ἀπὸ τὸ ὅποιον ἀπεχωρίσθη ἡ ἀγάπη, παρά ἓνας νεκρὸς σκελετὸς εἰς τὰ βῆθη τοῦ ὅποιου θὰ λαμπροκοπή μίαν πληγωμένη καρδιά; Τί ἄλλο θὰ ἦναι τὸ σῶμα ποῦ φεύγει ἀπὸ τὴν ἐστίαν τῆς θερμότητος τῶν πόθων καὶ τὴν ζωὴν τῶν ἐλπίδων, παρά ὁ ἀψυχὸς σκελετὸς, ὁ πάλλων τὸ ξίφος, τὸ φάντασμα τὸ πλανώμενον ἀσυνειδήτως καὶ ὡς σιὰ. . .

Κλαίεις, ὦραία μου Ἐσμεράλδα. Τὰ δάκρυά σου διεπέρασαν τὸ στῆθος τὸ ὅποιον θὰ χρειασθῇ διὰ τὴν ἐχθρικὴν σπάθην. Καὶ ἔφθασαν ἕως τὴν καρδίαν τῆς ὁποίας τὸ θάρρος καὶ ἡ γενναϊότης μοῦ χρειάζεται. Ὅ' ἀπομάξω λοιπὸν τὰ δάκρυα τὰ ὅποια τρέχουν καὶ θὰ τὰ φυλάξω. Ἐὰν φθάσῃ ἡ μοιραία στιγμήν εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης καὶ καλύψω κ' ἐγὼ μὲ τὸ σῶμά μου τὴν πεδιάδα τῶν ὀλοφυρμῶν, θέλω μὲ αὐτὰ τ' ἀθάνατα δάκρυα νὰ βρέξω τὰ χεῖλη μου, διὰ νὰ διέλθῃ δροσερὰ καὶ βαλσαμωμένη ἡ ψυχὴ μου.

— Καίρε ὦραία μου Ἐσμεράλδα!

Ὁ κορυδαλὸς λαλεῖ μέσα εἰς τὰ κλαδιά τῆς γηραιᾶς ἐλάτης καὶ μὰς ἀναγγέλλει τὴν ὥραν τοῦ ἀποχωρισμοῦ. Καὶ τὴν στιγμήν κατὰ τὴν ὁποίαν αἰσθάνομαι νὰ πυκνῶνῃται τὸ σκότος τῆς ψυχῆς μου, νὰ ὅτι γελᾷ εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ὀρίζοντος ἡ αὐγὴ.

Κράτησε τὰ δάκρυά σου, ὦραία μου ἀγάπη. Δῶσέ μου, εἰς αὐτὴν τὴν τελευταίαν στιγμήν τὸ θάρρος καὶ τὴν γενναϊότητα, τῶν ὁποίων θὰ ἔχω ἀνάγκην ἐκεῖ κάτω. Μὴν κλαίεις. Ἐὰν ὁ Θεὸς εὐνοῇ τὴν ἀγάπην, ἡ ὁποία γεννᾶται εἰς τὴν ψυχὴν, τὴν ψυχὴν τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἐπλασε, θὰ ἐπανελθῶ, ὦραία μου Ἐσμεράλδα, διὰ νὰ σε ἴδω πάλιν, καὶ νὰ ζήσω διὰ παντὸς κοντὰ

σου. Φεύγω μὲ τὸ ἔν πτερὸν τοῦ ἀσῆμου πολεμιστοῦ, εἰς τὸν πῖλον μου. Ἄλλὰ θὰ ἐπιστρέψω μὲ τὰ τρία πτερὰ τὰ ὅποια δικαιῶνται νὰ ἔχουν μόνον ἐκεῖνοι ποῦ ἠνδραγαθήσαν ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ.

Ἄκουσε ὅμως τὸ ἔξομα τοῦ κορυδαλοῦ. Μ' εἰδοποιεῖ ὅτι πρέπει νὰ φύγω. Εἶναι τὸ σῆμαντρον τῆς τελευταίας ὥρας καὶ ἡγεῖ πένθιμον εἰς τὴν ψυχὴν, ὡς νὰ κηδεύηται ἡ τελευταία μου ἀγάπη. Ἀπομάκρυνέ μου ἀπὸ τὸν νοῦν μου τὰς λυπηρὰς σκέψεις καὶ φώτισε μὲ τὸ πῦρ τῶν μαῦρων σου ματιῶν τὸ σκότος τὸ ὅποιον ἀπλώνεται εἰς τὴν ψυχὴν μου. Βεβαίωσέ με ὅτι ἐγὼ θὰ ἦμαι ἡ μόνη σου σκέψις καὶ ὅτι ἐκεῖ ὅπου τόσοι μὲ περιμένουν κίνδυνοι, θὰ ἔχω πάντοτε ὡς σύντροφον καὶ προστάτην ἄγγελον τὴν παρθενικὴν προσευχὴν τὴν ὁποίαν δι' ἐμὲ θὰ ψιθυρίζουν τὰ χεῖλη σου τὸ βράδυ εἰς τὸ τρεμοσβύνον φῶς τῆς κανδήλας τῆς Παναγίας.

Ὅσον δι' ἐμὲ, ὅταν ὁ κρότος τῶν ὀπλων γεμίζει τὴν ἀτμοσφαῖραν, θὰ φάλλω τὰ τραγοῦδια τὰ ὅποια σοῦ ἀρέσουν, καὶ ὅταν ὁ σαλπιαστὴς τὸ πρῶτ' ἐτοιμάζεται νὰ ἐκτοξεύσῃ εἰς τὰς ἡχούς τῆς αὐγῆς τὸ ἐγερτήριο, ἐγὼ θὰ ἐξυπνῶ διὰ νὰ τονίσω τὴν πρωϊνὴν ῥωμάντσαν τὴν ὁποίαν ἔψαλλα ἀπομακρυνόμενος ἀπὸ τὰς παννυχίους συνεντεύξεις μας, εἰς τὴν ἀνθάσπαρτον ἀτραπὸν τῆς κοιλάδος.

Ἄλλ' ἡ αὐγὴ ἐπρόβαλεν ἤδη. Πρέπει νὰ φύγω. Σὲ ἀφίνω λοιπὸν, γλυκεῖα καὶ μυστικὴ μου ἀγάπη.

Καίρε ὦραία μου Ἐσμεράλδα.

*

Ἡ νεᾶνις κλαίει τώρα ὀπίσω ἀπὸ τὴν θύραν τοῦ κήπου τὸν ὦραϊον τρουβαδοῦρον ὅστις ἐξύπνησεν εἰς τὴν ψυχὴν τῆς τὸ πρῶτον αἰσθήμα. Ἐπάνω τῆς γέρουον περιλῦπα τὰ κλαδιά τῆς γηραιᾶς ἐλάτης καὶ ὁ πρωϊνὸς ἀνεμὸς μέσα των ψιθυρίζει θλιβερόν τὸ τραγοῦδι τοῦ ἀποχωρισμοῦ.

Καὶ ὁ τραγουδιστὴς γυρισμένος ἐπάνω εἰς τὸν ἵππον του, ὥστε νὰ βλέπῃ ἀκόμη τὴν ὦραϊαν του φίλην, φεύγει διὰ τὸν πόλεμον ἀπὸ τὸν ὅποιον φεύ! δὲν θὰ γυρίσῃ. . .

Ο ΑΠΟΜΑΧΟΣ

ΣΟΝΕΤΤΟ

Ὅταν ἀντιρρῶσα καρφιαῖα πανιά,
Τρέχω μὲ λαχτάρα κάτω σὸν λιμάνι,
Κεῖνος π' ἀγαποῦσα μοῦ πὲ πὸς θὰ ῥθῇ
Φέροντας τοῦ γάμου τὸ λευκὸ στεφάνι!

Ἐμορφὴ μου ἀγάπη, κερήσες νὰ ῥθῆς...
Θάλασσα ἐμπρὸς μου ἀνοιξε μεγάλη,
Κ' ἡ φτωχὴ ψυχὴ μου, ταξειδεύει πάλι.

Ἐχω σὴν καρδιά μου, τὴ φτωχὴν καρδιά,
Ὅλα ἐνωμένα καὶ χαρὰ καὶ λύπη,
Καίρομαι ποῦ θὰ ῥθῇ καὶ θὰ τὸν ἴδω,
Κλαίω γιὰτὶ τάχα τώρα νὰ μοῦ λείπῃ...

Ὡς ποῦ νὰ γυρίσῃς... ἔχ! μὴ λυπηθῆς!
Ὡς ποῦ νὰ μοῦ φέρῃς τὸ λευκὸ στεφάνι,
Θά' γῃ ἀραγμένα, σ' ἀπλωστο λιμάνι!

(Γιοβιαν, 1890)

ΜΑΡΙΚΑ ΠΙΠΙΖΑ

